

Ontwerp POL-aanvulling Nieuwe Wet ruimtelijke ordening

Provinciale belangen en hun uitvoering onder de nieuwe Wro

Inhoud:

Voorwoord

- Hoofdstuk 1. Inleiding
- 1.1 Waaron een POL-aanvulling
 - 1.2 Opbouw van dit document
 - 2. Nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro)
 - 2.1 Overzicht nieuwe wettelijke instrumenten
 - 3. Uitvoering POL onder de nieuwe Wro
 - 3.1 Provinciale belangen en de Belangenstaat
 - 3.2 Uitvoering onder de nieuwe Wro
 - 3.2.1 Prioritaire belangen
 - 3.2.2 Ruimtelijke afsprakenkaders
 - 3.2.3 Gebiedsontwikkeling
 - 3.3 Overzicht inzet van juridische instrumenten
 - 3.4 Verhouding met het Rijk
 - 4. In de praktijk
 - 4.1 Ruimtelijke afsprakenkaders
 - 4.2 Bestemmingsplannen
 - 5. Aanpassingen POL 2006

Voorwoord

Op 1 juli 2008 is een nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. Daarmee is veel veranderd in de juridische infrastructuur van de ruimtelijke ordening (andere verhoudingen tussen overheden, beperkte en andere doorwerkingsmogelijkheden, nieuw en verbeterde uitvoeringsinstrumenten en andere en snellere procedures). Deze POL-aanvulling is bedoeld om de uitvoering van het provinciaal ruimtelijk beleid op deze veranderingen aan te passen. Vanaf 2003 hebben wij ons hierop voorbereid via het programma Heroriëntatie RO 2004 – 2007. Zodoende is er een praktijk ontwikkeld die niet alleen aansluit bij de nieuwe wet, maar die ook succesvol is gebleken. Het uitgangspunt bij de aanpassingen aan de Wro zal daarom zijn dat wij de ontwikkelde praktijk ook na 1 juli 2008 waar mogelijk en versterkt willen voortzetten.

Wij kiezen voor een aanpak die is gebaseerd op onderling vertrouwen en waarbij resultaatsafspraken centraal staan. Die aanpak loopt langs drie lijnen:

1. Ruimtelijke afsprakenkaders
2. Gezamenlijke projecten
3. Gebiedsontwikkeling

Met elke gemeente willen wij jaarlijks afspraken maken, in de vorm van een bestuursakkoord, over de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de provincie betrokken is.

Die afspraken komen tot stand op basis van gedeelde inzichten over:

- a Prioritaire provinciale belangen die nog niet voldoende zijn verwerkt in gemeentelijke bestemmingsplannen;
- b projecten waarin provincie en gemeenten samenwerken;
- c gebiedsontwikkelingsprojecten binnen de kernregio's die voortvloeien uit het Coalitieakkoord

Onder de bij a. genoemde provinciale belangen worden verstaan de provinciale doelen en ambities die opgenomen zijn in POL 2006 met de bijbehorende POL-aanvullingen en in het Coalitieakkoord 2007-2011 met de bijbehorende uitvoeringsprogramma's én die zijn opgenomen in de Provinciale Belangenstaat die in deze POL-aanvulling is opgenomen. Die belangen bevatten ook de provinciale doorvertaling van rijksbeleid, waarover met het Rijk afspraken zijn gemaakt.

De Ruimtelijke afsprakenkaders bevatten een jaarlijks op te stellen programma over de in dat jaar uit te voeren acties die voortvloeien uit de drie genoemde onderwerpen. Als start willen wij voor 1 januari 2009 afspraken vastleggen over onderwerp a. Daarbij geldt dat zaken die een acute bedreiging van één of meer van de provinciale belangen inhouden, het eerste worden opgepakt. Wij willen met de gemeenten afspreken dat zij hiervoor adequate beschermende maatregelen treffen in de vorm van voorbereidingsbesluiten, gevolgd door aanpassing van het bestemmingsplan.

Voor de volgende jaren zullen de kaders verder worden ingevuld en uitgebreid tot alle drie de onderwerpen.

Wij kiezen er dus uitdrukkelijk niet voor om via algemene regels in de vorm van een provinciale ruimteverordening (PRV) de gemeenten vooraf verplichtingen op te leggen! De Ruimtelijke afsprakenkaders en de bijbehorende gezamenlijke uitvoering en monitoring bieden voldoende garantie op een adequate borging van de provinciale ruimtelijke belangen. Tevens wordt hiermee maatwerk verricht (niet alles hoeft overal op hetzelfde moment en op dezelfde manier) en wordt duidelijkheid geboden aan

alle partijen over hun taken en verantwoordelijkheden en de acties die de komende tijd zullen worden uitgevoerd.

Indien echter de afspraken niet worden nagekomen of het niet mogelijk blijkt om tot goede afspraken te komen, dan zullen wij nadrukkelijk overwegen alsnog tot de inzet van de juridische instrumenten uit de Wro over te gaan. De toepassing van een provinciale ruimteverordening, het geven van een aanwijzing of het maken van een provinciaal inpassingsplan behoren daarbij tot de mogelijkheden.

Daarnaast willen wij de aanpak via gebiedsontwikkeling versterkt voortzetten. Binnen de zes kernregio's uit het Coalitieakkoord – en mogelijk andere nog aan te wijzen gebieden – willen wij een actieve rol spelen, met inzet van alle mogelijkheden en middelen, zoals het inpassingsplan, grondbeleid en – zonodig – aanwijzingen. Momenteel wordt al gewerkt aan de voorbereiding van een inpassingsplan voor de Greenportlane en de Buitenring Parkstad. Het is evident dat de afspraken die in het kader van de gebiedsprogramma's worden gemaakt – zoals de genoemde inpassingsplannen, worden doorvertaald in de jaarlijkse actualisering van de Ruimtelijke afsprakenkaders.

1. Inleiding

1.1 Waarom een POL-aanvulling?

Op 1 juli 2008 is een geheel vernieuwde Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. De Wro biedt, evenals de oude Wet Ruimtelijke Ordening (WRO), het wettelijke kader en de wettelijke instrumenten voor het uitvoeren van ruimtelijk beleid. Dat kader en die instrumenten zijn veranderd en dat heeft gevolgen voor het provinciaal handelen. De belangrijkste veranderingen betreffen onder meer de bestuurlijke verhoudingen binnen de ruimtelijke ordening en een vernieuwing van de wettelijke instrumenten voor doorwerking en uitvoering van het beleid. Daarnaast wordt in de Wro het begrip 'provinciaal belang' geïntroduceerd en wordt van de provincies gevraagd aan te geven wat die provinciale belangen zijn. Tenslotte vraagt de Wro van de overheid dat in de structuurvisies op hoofdlijnen wordt aangegeven op welke wijze die provinciale belangen verwezenlijkt zullen worden. Dat alles leidt ertoe dat het POL 2006 op een aantal punten moet worden gewijzigd en aangevuld.

In het zogenoemde Sturingsdocument van december 2007 hebben Provinciale Staten van Limburg al aangegeven op welke manier de provincie Limburg onder de nieuwe Wro uitvoering wil geven aan haar ambities uit POL2006 en het Coalitieakkoord 'Investeren en verbinden'. Het Sturingsdocument was bedoeld om te zijner tijd in een nader toegesneden format en volgens de voorgeschreven vaststellingsprocedure als uitvoeringsparagraaf aan de structuurvisie POL2006 te worden toegevoegd. Bij de vaststelling van het Sturingsdocument is toegezegd dat de daarin opgenomen hoofdlijnen verder zouden worden uitgewerkt.

In deze POL-aanvulling wordt dit alles verwerkt.

1.2 Opbouw van dit document

De Wro is een geheel nieuwe wet en dat betekent een groot aantal wettelijke veranderingen ten opzichte van de voormalige WRO. In dit document worden in hoofdstuk 2 alleen de belangrijkste relevante wijzigingen genoemd. Die wijzigingen leiden ertoe dat wij de aanpak van de uitvoering van het provinciaal ruimtelijk beleid op enkele punten zullen aanpassen. In hoofdstuk 3 wordt het uitvoeringsbeleid onder de nieuwe Wro beschreven. Allereerst de provinciale belangen en daarna de aanpak en de inzet van het juridisch instrumentarium. Ook wordt gekeken naar de verhouding met de uitvoering van het rijksbeleid. Bij uitvoering gaat het vooral om praktisch handelen en daarom wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de manier waarop het uitvoeringsbeleid in de praktijk wordt gebracht.

In hoofdstuk 5 tenslotte wordt een overzicht gegeven van de onderdelen van POL 2006 die aangepast moeten worden aan het gewijzigde uitvoeringsbeleid.

1.3 Overleg, inspraak en adviezen

Aan het Sturingsdocument, dat in december 2007 door PS is vastgesteld en dat de basis van deze POL-aanvulling vormt, is een uitgebreide consultatieronde vooraf gegaan. Er zijn op ambtelijk niveau een aantal regiobijeenkomsten met gemeenten gehouden, op bestuurlijk niveau is met een aantal gemeenten gesproken, met het Rijk is via de diverse commissies en separaat met de VROM-inspectie Zuid en in het zogenaamde ambassadeursoverleg veelvuldig overlegd. De andere betrokken (overheids)instanties

hebben geadviseerd via de Provinciale Commissie Omgevingsvraagstukken Limburg en de Provinciale Commissie Gemeentelijke Plannen. In het genoemde ambassadeursoverleg hebben de provincies 2-maandelijks ambtelijk overleg met het ministerie over de nieuwe Wro en alle in- en uitvoeringsaspecten daarvan. Sinds oktober 2007 zijn de gemeenten hierbij ook vertegenwoordigd.

Na vaststelling van het Sturingsdocument is het overleg voortgezet. Met name is gesproken over de verhouding tussen de provinciale beleidsaanpak en de rijksaanpak. Via het IPO is uitvoerig ingesproken op de rijksvoornemens die thans zijn verwerkt in de Realisatieparagraaf Nota Ruimte onder de nieuwe Wro. Op de Dag van de nieuwe Wro op 19 mei 2008 zijn de gekozen aanpak en de consequenties voor de uitvoeringspraktijk met alle gemeenten, bestuurlijk en ambtelijk, en het Rijk doorgesproken. De hieruit verkregen inzichten zijn verwerkt in een sonderingsnotitie, waarover de PCOL en de Statencommissie Fysiek Domein hebben geadviseerd.

1.4 Status

Deze POL-aanvulling heeft de juridische status van een structuurvisie als bedoeld in artikel 2.1 van de Wro. Na vaststelling zal de POL-aanvulling deel uitmaken van het POL-stelsel. De POL-aanvulling is weliswaar een zelfstandig document met een eigen totstandkomingsprocedure, maar de inhoud raakt ook aan de bestaande POL-documenten. Waar dat het geval is zijn die andere documenten aangepast. Een overzicht hiervan is opgenomen in Hoofdstuk 5.

1.5 Procedure

Van het voornemen om deze POL-aanvulling op te stellen, is begin juli 2008 kennis gegeven in de dagbladen. Daaraan voorafgaand zijn de vele overleggrondes gehouden die hierboven zijn beschreven. Het ontwerp van deze POL-aanvulling heeft ter inzage gelegen van ... tot

2 Nieuwe Wro

De nieuwe Wro kent een lange geschiedenis, die teruggaat naar eind jaren '90. De belangrijkste doelstellingen voor de nieuwe wet waren de volgende.

- *scheiding tussen beleid en normstelling.*
Beleid en normstelling staan nu vaak in hetzelfde document. Bijvoorbeeld de CBB in het provinciale streekplan en het beleid voor een bepaalde ontwikkeling in een bestemmingsplan, waarin tevens de burgers bindende voorschriften staan. Daarmee krijgen deze documenten een ambivalent karakter. Onder de nieuwe Wro worden beleidsdocumenten (structuurvisies) strikt gescheiden van het uitvoeringsinstrumentarium (bestemmingsplannen);
- *gescheiden verantwoordelijkheden en bijpassende bevoegdheden.*
Elk overheidsorgaan krijgt de zorg voor de ruimtelijke ordening op zijn eigen niveau en is daarvoor uitsluitend zelf verantwoordelijk. Om die verantwoordelijkheid waar te maken krijgt elk overheidsniveau ook eigen uitvoeringsinstrumenten;
- *snellere procedures.*
Bestemmingsplanprocedures duren te lang en dat belemmert een snelle ontwikkeling. Die procedures moeten korter worden;
- *duidelijkheid vooraf.*
De burger moet vooraf weten welke ontwikkelingen de overheid voor heeft in een bepaald gebied. Dat gebeurt via de structuurvisie en niet pas op het moment dat een ontwikkeling daadwerkelijk gaat plaatsvinden.
Gemeenten en provincies moeten vooraf weten wat van verwacht hen wordt als het gaat om hun bijdragen aan respectievelijk provinciale en rijksbelangen, en niet achteraf bij de goedkeuring van een concrete ontwikkeling in een bestemmingsplan.

Op basis van deze en andere doelstellingen is de nieuwe wet gemaakt. De belangrijkste veranderingen uit die wet zijn:

- *Geen automatische doorwerking van het beleid uit de structuurvisies.*
'Structuurvisie' is de nieuwe naam voor de huidige streekplannen, PKB's en gemeentelijke structuurplannen. Onder de Wro zijn zij enkel zelfbindend. Onder de WRO moesten gemeenten in bestemmingsplannen het beleid van Rijk en provincie verplicht overnemen. Onder de nieuwe Wro is dat niet meer het geval. Als een centralere overheid wil dat het beleid uit zijn structuurvisie wordt overgenomen en uitgevoerd door een minder centrale overheid, dan moet zij hierover afspraken maken of juridisch bindende instrumenten inzetten.
- *Overheden zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van hun beleid*
In de structuurvisies geven de overheden aan welke doelstellingen zijn hebben ten aanzien van de hen regerende belangen. Zij zijn uitsluitend nog verantwoordelijk voor die eigen belangen. Voor het realiseren daarvan staan alle overheden dezelfde middelen ter beschikking: bestemmings- en inpassingsplan, projectbesluit, grondbeleidinstrumentarium, voorbereidingsbesluit, onteigening. In de structuurvisies geven zij aan hoe zij die middelen gaan inzetten.
Daarnaast gaat ook de Wro er vanuit dat uitvoering van ruimtelijk beleid zo decentraal mogelijk moet plaatsvinden, dus primair op gemeentelijk niveau. Wij ondersteunen dat uitgangspunt. Dat betekent dat voor de uitvoering van provinciaal beleid de inzet van de gemeenten onontbeerlijk

is. Zoals hiervoor gemeld zullen hierover met de gemeenten dus afspraken gemaakt moeten worden.

- *Nieuwe instrumenten.*

De Wro kent diverse nieuwe juridische instrumenten. Deels zijn dat instrumenten voor de doorwerking van beleid, deels betreft het uitvoeringsinstrumenten.

Voor de doorwerking van beleid heeft de wetgever de instrumenten algemene regels (AmvB of provinciale ruimteverordening), pro-actieve aanwijzing (niet nieuw) en de re-actieve aanwijzing (voor noodgevallen) in het leven geroepen.

De instrumenten voor de uitvoering van beleid zijn niet nieuw, maar wel verbeterd en vooral: ter beschikking gekomen van de provincies en het Rijk. Dat was tot nu toe niet het geval.

- *Geen goedkeuring achteraf.*

De goedkeuring van bestemmingsplannen vervalt. De gemeente is nu ook zelf verantwoordelijk voor de wet- en rechtmatigheid van zijn bestemmingsplannen. De provincie ziet hier niet meer op toe. Consequentie is verder dat de provincie niet meer via de onthouding van goedkeuring kan ingrijpen als het provinciaal ruimtelijk beleid in het geding is. Voor de doorwerking van het beleid naar bestemmingsplannen en projectbesluiten heeft de provincie nu andere instrumenten gekregen.

Door het wegvallen van de goedkeuring worden de bestemmingsplanprocedures ook aanmerkelijk korter.

Daarnaast zijn er nog vele andere aanpassingen en technische verbetering aangebracht en worden – voor de praktijk heel belangrijk – de procedures en plannen gedigitaliseerd.

Maar de belangrijkste wijziging zit toch in de nieuwe verhoudingen tussen en bevoegdheden van de gemeenten, Rijk en provincies. Op basis van die verhoudingen en de nieuwe instrumenten moet vanaf 1 juli 2008 uitvoering worden gegeven aan het provinciaal beleid. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de nieuwe aanpak en de wijze waarop wij de nieuwe instrumenten gaan inzetten. Maar eerst hieronder een kort overzicht van de instrumenten uit de nieuwe Wro en aanverwante wetten.

2.1 Overzicht van de nieuwe wettelijke instrumenten

In deze paragraaf wordt een korte beschrijving van de nieuwe wettelijke instrumenten gegeven, waarbij tussen haakjes het bevoegde orgaan van de provincie wordt vermeld. Deze beschrijving is bedoeld om inzicht te geven in de (on)mogelijkheden van het nieuwe wettelijke instrumentarium.

1. De structuurvisie (PS)

Komt in de plaats van het huidige streekplan, de Planologische Kernbeslissing (PKB) en het gemeentelijke Structuurplan. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van het te voeren ruimtelijk beleid en de voorgenomen ontwikkeling van gebieden, alsmede voorstellen ter realisering van de ontwikkeling. Geen Concrete beleidsbeslissingen meer, maar louter zelfbindend. De structuurvisie wordt gemaakt ten behoeve van de visieontwikkeling op zowel strategisch als tactisch niveau. POL2006 is al geheel in deze lijn opgesteld.

2. De provinciale ruimteverordening - PRV (PS)

Als een goede provinciale ruimtelijke ordening dat noodzakelijk maakt kunnen in een provinciale ruimteverordening (PRV) regels worden gesteld aan de inhoud van een bestemmingsplan, eventueel

alleen voor een gedeelte van het provinciaal grondgebied. Gemeenten moeten hun bestemmingsplan binnen een jaar aanpassen aan de verordening. In de PRV mag een andere termijn voor die aanpassing worden opgenomen. Een PRV bevat algemeen, de gemeenten bindende regels en geldt bovendien als weigeringsgrond voor bouw-, sloop- en aanlegvergunningen als gemeenten niet op tijd hun bestemmingsplannen hebben aangepast. De PRV kan ook als interventiemiddel worden toegepast bij een onwelgevallig gemeentelijk plan.

3. *Inpassingsplan (PS of delegeren aan GS)*

Niet alleen gemeenten, maar ook provincies (en het Rijk) kunnen straks bestemmingsplannen vaststellen. De provinciale en rijksplannen worden Inpassingsplannen genoemd. Dit is een bevoegdheid van PS, de gemeenteraad gehoord. Er moet sprake zijn van provinciaal belang. Verder dezelfde inhoud en procedure als het bestemmingsplan, dus opname van uitwerkings- en wijzigingsregeling is mogelijk, evenals koppeling aan provinciale aanlegvergunning, sloopvergunning en tijdelijke ontheffing. Nadat het inpassingsplan is vastgesteld wordt het een onderdeel van het bestemmingsplan. Uitvoering vindt dan plaats door de gemeente. Bij het besluit tot vaststelling van het inpassingsplan kunnen PS een periode aangeven waarbinnen de gemeenteraad niet bevoegd is het bestemmingsplan te wijzigen.

4. *Projectbesluit (PS of delegeren aan GS)*

Is bedoeld om de bestemmingsplanprocedure gefaseerd te doorlopen. Kan worden gebruikt om een activiteit mogelijk te maken zonder meteen het hele bestemmingsplan te hoeven aanpassen. In een projectbesluit moeten de belangrijkste elementen van het project worden beschreven. Met de realisatie van het project kan dan worden begonnen. Regeling van bijvoorbeeld de beheersaspecten van het betreffende project volgt later bij de aanpassing van het bestemmingsplan. Omdat de actualiteit van bestemmingsplannen van groot belang is, moet het projectbesluit altijd gevolgd worden (binnen een jaar) door een aanpassing van het bestemmingsplan.

5. *Proactieve aanwijzing (GS)*

De aanwijzing houdt in dat aan de gemeente de opdracht wordt gegeven het bestemmingsplan aan te passen met inachtneming van de bij de aanwijzing gegeven voorschriften, of een nieuw plan te maken. Voor zover deze aanwijzing voldoende concreet is en daarvan niet kan worden afgeweken, is tegen de aanwijzing beroep mogelijk. Een aanwijzing zal bij uitstek door de provincie of het Rijk gebruikt worden wanneer men iets voor één specifieke situatie wil regelen.

6. *Inspraak op bestemmingsplannen, eventueel gevolgd door beroep of reactieve aanwijzing (GS)*

Het bestemmingsplan blijft het belangrijkste instrument voor de doorwerking van ruimtelijk beleid. Het bestemmingsplan is immers het enige instrument dat burgers bindt en waarin gebruiksvoorschriften en ge- en verboden kunnen worden opgenomen. De provinciale rol bij de totstandkoming van bestemmingsplannen wordt anders. Geen goedkeuringsbevoegdheid meer. Wel blijft het verplichte vooroverleg en krijgt de provincie de gelegenheid een zienswijze in te dienen bij het ontwerp. Volgt de gemeente die niet op dan kan de provincie naar de rechter stappen of een reactieve aanwijzing geven.

7. *Reactieve aanwijzing (GS)*

De wetgever heeft de provincie enkele formele instrumenten gegeven om in te grijpen in gemeentelijke plannen als het onverhoopt toch verkeerd mocht gaan. De provincie kan er dan voor kiezen de zaak

alsnog via een algemene regel in de PRV te regelen, dan wel de gemeente een pro-actieve aanwijzing te geven om een ander plan te maken of zelf een inpassingsplan of projectbesluit op te stellen. Deze instrumenten zijn hierboven al beschreven.

Een andere mogelijkheid om zich tegen onwelgevallige bestemmingsplannen te verweren is de zogenaamde reactieve aanwijzing (artikel 3.8, zesde lid, Wro). Deze houdt in dat de provincie het gewraakte onderdeel van een bestemmingsplan buiten toepassing kan verklaren. De gemeente is dan verplicht voor het betreffende onderdeel een nieuw bestemmingsplan op te stellen. Qua karakter en uitwerking lijkt de reactieve aanwijzing sterk op de onthouding van goedkeuring. Ook tegen deze aanwijzing is beroep mogelijk.

8. (Actief) grondbeleidsinstrumentarium

Met de invoering van de Wro heeft de wetgever aan provincies grondbeleidbevoegdheden ter beschikking gesteld. Het gaat dan om het kunnen vestigen van voorkeursrecht, onteigening maar ook de mogelijkheid om instrumenten ten behoeve van de grondexploitatie te gebruiken. Het kunnen gebruiken van deze bevoegdheden is gekoppeld aan het gebruik van het in de nieuwe Wro opgenomen provinciale inpassingsplan. Omdat dit voor de provincie nieuw instrumentarium is, volgt hieronder een korte uiteenzetting ervan.

Grondbeleid kan worden omschreven als een doelgerichte interventie van de overheid op de grondmarkt. Overheden doen dit voortdurend, alleen al door het maken van ruimtelijke-ordeningsplannen en het verlenen van planologische toestemmingen. Met het toestaan of juist het tegengaan van bepaalde soorten gebruik worden de gebruiksmogelijkheden van grond, maar ook de waarde van de grond op de markt beïnvloed. Soms maken overheden hierover afspraken met marktpartijen die tot ontwikkeling willen overgaan. Deze vormen van sturing door de overheid noemen we ook wel faciliterend grondbeleid. Een meer directe vorm van interventie is wanneer de overheid de grond zelf koopt. Door vervolgens een plan te realiseren of de grond door te verkopen aan een ontwikkelende partij, wordt actief het grondgebruik beïnvloed. Deze laatste strategie, waarbij de overheid de beschikkingsmacht over grond verwerft noemen we actief grondbeleid.

Daarbij kunnen overheden gebruik maken van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg). Door vestiging van een voorkeursrecht krijgt de gemeente een eerste recht op onderhandelen, als de grondeigenaar tot verkoop wil overgaan. Vestiging van een voorkeursrecht in een gebied heeft als effect dat derden niet eenvoudig meer een grondpositie in het gebied kunnen verwerven. De gemeente kan dan, al dan niet samen met enkele geselecteerde marktpartijen, de verwerving zelf ter hand nemen.

Als de verwerving minnelijk niet lukt, bestaan er mogelijkheden voor overheidspartijen om tot onteigening over te gaan. De onteigeningswet kent een aantal onteigeningsmogelijkheden, ook wel titels genoemd.

Bij gebiedsontwikkeling zal vooral de onteigeningsmogelijkheid in het belang van de ruimtelijke ontwikkeling en de volkshuisvesting in beeld kunnen komen.

Bij gebiedsontwikkeling worden verschillende projecten met elkaar gecombineerd, bijvoorbeeld in een regio. Het kan rechtvaardig zijn dat het geld dat met de ontwikkeling van één van de projecten verdiend kan worden, gebruikt wordt voor de betaling van andere projecten in de regio. Dat noemen we ook wel verevening. Om verevening en kostenverhaal binnen gebiedsontwikkelingsprojecten eenvoudiger te maken is de Grondexploitatiewet gemaakt en in de Wro opgenomen. Het wordt eenvoudiger om het meebetalen voor buitenplanse voorzieningen vanuit een plan af te kunnen dwingen. Het kan dan gaan om het meebetalen aan regionale waterbergingscapaciteit, groen, natuur, natuurcompensatie of regionale infrastructuur.

3. Uitvoering van het POL onder de nieuwe Wro

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2006 (POL2006) en het Coalitieakkoord 2007-2011 “Investeren en verbinden”, maken duidelijk dat de Provincie Limburg hoge ambities heeft. Het POL2006 kijkt daarbij vooral naar de langere termijn, het Coalitieakkoord legt de accenten en prioriteiten voor de komende vier jaar vast. De provincie kan deze ambities niet alleen uitvoeren, maar moet en wil dat samen doen met gemeenten, andere overheden en private partners. De provincie kan daarbij gebruik maken van diverse middelen, zoals overleg, afspraken, convenanten, publiek-private samenwerking, grondbeleid en de inzet van financiële instrumenten. Ook zijn er juridische instrumenten die meer dwingend gebruikt kunnen worden om ambities te (laten) uitvoeren. Welke rolopvatting de provincie daarbij kiest en welke instrumenten worden ingezet is voor een deel maatwerk per beleidsthema. In het POL 2006 is dat per beleidsthema aangegeven. In de bijlage bij het Sturingsdocument dat PS in december 2007 hebben vastgesteld, is hiervan een overzicht gegeven.

De uitvoering van de provinciale ambities – de Wro spreekt van ‘provinciale belangen’ – vindt plaats langs drie lijnen:

1. via gemeentelijke bestemmingsplannen en projectbesluiten (actief en reactief)
2. via gezamenlijke projecten (actief)
3. via gebiedsontwikkeling (proactief)

De veranderingen in de nieuwe Wro, zoals hierboven beschreven, hebben gevolgen voor deze aanpak. Welke gevolgen dat zijn, wordt beschreven in de paragrafen 3.2 en 3.3. Maar eerst willen wij een overzicht geven van de provinciale ruimtelijke belangen.

3.1 Provinciale belangen

De wetgever heeft bepaald dat de provincie in zijn structuurvisie(s) moet aangeven wat de relevante ruimtelijke belangen zijn. POL 2006 en de bijbehorende het POL-aanvullingen vormen op grond van het overgangsrecht de huidige provinciale structuurvisies. Daarin staan de provinciale belangen genoemd en het beleid dat ten aanzien van die belangen wordt gevoerd. POL 2006 c.s. bevatten evenwel (veel) meer belangen dan alleen ruimtelijke belangen. Het POL is immers een integraal strategisch beleidsplan, waarin naast ruimtelijke ook sociale, economische, milieu- en waterstaatsbelangen zijn verenigd. Voor de uitvoering van het POL onder nieuwe Wro gaat het echter alleen om de provinciale *ruimtelijke* belangen. Dat zijn aspecten van het provinciaal beleid die geheel of gedeeltelijk een ruimtelijke implicatie hebben. Die belangen zijn in de Belangenstaat opgenomen.

Daarbij is wel enige selectie toegepast en wel in die zin dat provinciale ruimtelijke belangen die langs niet-ruimtelijke sporen of via sectorale wetgeving afdoende worden beschermd, niet in de lijst zijn opgenomen. Een voorbeeld hiervan is het aspect Luchtkwaliteit. Dit is als provinciaal belang in POL opgenomen, maar de bescherming ervan in bestemmingsplannen wordt afdoende geregeld via de Wet luchtkwaliteit. Dit belang is daarom niet in de Belangenstaat opgenomen.

Naast belangen die uit het POL voortvloeien, is als eerste thema opgenomen de gebiedsontwikkeling van de kernregio's die voortkomen uit het Coalitieakkoord. Het gaat hier om speerpunten van provinciaal beleid, waarop de provincie versterkt wil inzetten, met behulp van alle instrumenten uit de Wro en die daarmee dus een manifest ruimtelijk belang vormen.

Het overzicht van de provinciale belangen is belangrijk, omdat het de basis vormt voor de te maken Ruimtelijke afsprakenkaders (zie hierna). Verder geeft het aan met welke belangen de gemeenten bij het opstellen van hun structuurvisies, bestemmingsplannen en projectbesluiten rekening gehouden moet worden en waarover dus met de provincie vooroverleg gevoerd moet worden. Tenslotte vormen zij de basis voor de inzet van (uitvoerings)instrumenten uit de nieuwe Wro.

Leeswijzer

De kolom Thema correspondeert met de hoofdstuk/paragraafindeling van het POL2006, en bevat de thema's zoals die ook in het Sturingsdocument waren opgenomen. Naast de Gebiedsontwikkeling is als thema toegevoegd: 'Ruimtelijke kwaliteit'. Dit hangt direct samen met hoofdstuk 3 van het POL2006 en de daarin uitgewerkte visie op de ontwikkeling van stedelijke en landelijke gebieden, regio's en Perspectieven. Verder is kwaliteit meer en meer een centrale notie in ons ruimtelijk beleid, dat ook een rol speelt binnen diverse andere belangen.

De kolommen Belang en Ambitie spreken naar wij aannemen voor zich.

In de kolom Focus wordt aangegeven waar het betreffende belang tot uitdrukking komt. Merendeels betreft het gebiedscategorieën met een specifieke aanduiding. Voor die gebieden geldt beleid dat is neergelegd in het POL 2006 en de vele andere beleidsstukken, beleidsregels en POL-aanvullingen. In de bijbehorende ambities wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf van het POL2006. Door van dat beleid kennis te nemen wordt duidelijk welke ambities de provincie in het betreffende gebied nastreeft. De Handreiking Ruimtelijke Ontwikkeling Limburg, waarin enkele beleidsregels en veel achtergrondinformatie over het provinciaal beleid staan, biedt een goede hulp bij het zoeken naar de noodzakelijke bronnen.

Naast gebieden is in enkele gevallen ook specifiek beleid genoemd, dat zich uitstrekt over meerdere gebieden, zoals de kwaliteitsinstrumenten.

PROVINCIALE BELANGENSTAAT Versie 12-08-2008			
Thema	Belang	Ambitie	Focus: Provinciaal belang Gebied Beleidsregime
Gebieds-ontwikkeling	Samenhangende aanpak op sociaal-culturele, economische en ruimtelijk fysieke doelen	Programmatisch werken aan het realiseren van een selectie van strategische projecten <i>Coalitieprogramma 'Investeren en verbinden' en de uitwerkingen daarvan</i>	Klavertje 4, Hart Greenport Venlo Maasplassen Midden Limburg A2-Zone Maasbracht-Geleen Parkstad Limburg Maastricht – Valkenburg Zandmaas II
Ruimtelijke Kwaliteit	Variatie en kwaliteit landelijke en stedelijke gebieden	Behouden en ontwikkelen van de (eu)regionale gebiedsidentiteiten <i>POL2006: 2.1 – 2.3, 3.1-3.4</i>	(grensoverschrijdende) Stedelijke netwerken Grenzen stedelijke dynamiek/Stadsregio's Bundeling wonen en werken Stedelijke vernieuwing Groen-blauwe dooradering Regionale voorzieningen Nationaal landschap Ja, mits beleid Migratie-saldo nul Kernkwaliteiten Rijksbufferzone Contouren plattelandskern (P6) Bundeling als basiskwaliteit Zonering niet-grondgebonden landbouw Ecologische hoofdstructuur (P1) Provinciale ontwikkelingszone Groen (P2) Veerkrachtig watersysteem (P3) Vitaal Landelijk gebied (p4) Ontwikkelingsruimte landbouw en toerisme (P5a) Dynamisch landbouwgebied (P5b) Kwaliteitsinstrumenten (VORM, BOM+, etc.)

Thema	Belang	Ambitie	Focus: Provinciaal belang
			Gebied <i>Beleidsregime</i>
Water	Ecologisch gezonde en veerkrachtige watersystemen.	Voorkomen van wateroverlast en watertekort <i>POL2006: 2.3, 4.4.2 en .6</i>	Rivierbed Maas Kaden Retentiegebieden Beekdalen Steilere hellingen (PMV)
		Behoud en herstel waterkwaliteit en watersystemen (euregionaal en internationaal) <i>POL2006: 2.3, 4.4.3 en .4</i>	SEF-beken AEF-beken Hydrologische bufferzones (PMV) Bronnen (PMV)
		Duurzame drinkwatervoorziening <i>POL2006: 4.4.5</i>	Waterwingebieden (PMV) Grondwaterbeschermingsgebieden (PMV)
Natuur	Behoud verscheidenheid in plant- en diersoorten en hun leefgebieden	Behoud en realisatie van een grensoverschrijdende ecologische hoofdstructuur (P1) <i>POL2006: 4.3</i>	Natura 2000 gebied Natuurbeschermingswet-gebied Bestaand bos of natuurgebied Nieuwe natuur Beheersgebied Ecologisch water <i>Nee, tenzij EHS-saldoregeling, herbegrenzen</i>
		Realisatie extra natuur, bos en landschap in de POG <i>POL2006: 4.3</i>	Hamsterkernleefgebied Ecologische verbindingzone Overige POG-gebieden <i>Ontwikkelingsgerichte basisbescherming</i>
		Behouden groene kwaliteiten in het platteland <i>POL2006: 4.3</i>	Faunaleefgebieden, geen EHS/POG Beschermd flora, fauna <i>Flora en Faunawet)</i> Overige groene dooradering
Energie	Duurzame energie-voorziening	Reductie CO ₂ uitstoot en hogere bijdrage uit duurzame bronnen <i>POL2006: 5.10</i>	Zonne-energiecentrales Windmolenlocaties Biomassacentrales

Thema	Belang	Ambitie	Focus: Provinciaal belang
			Gebied <i>Beleidsregime</i>
Bodem, afval en milieu	Duurzame omgang met bodem en milieu	Bescherming en herstel duurzame kwaliteit bodem <i>POL2006: 4.2.6</i>	Bodembeschermingsgebieden (PMV) Saneringslocaties Wet Bodembescherming (en vermoedelijke locaties daarvoor), buiten gem. Maastricht, Heerlen en Venlo
		Zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving. <i>POL2006: 4.2.3, 4, 5</i>	Stiltegebieden (PMV) Geluidszones langs provinciale wegen Geluidszones langs (bovenregionale) bedrijfsterreinen Invloedsgebieden van het groepsrisico rond inrichtingen of langs transportroutes van gevaarlijke stoffen en waar het bevoegd gezag bij de Provincie berust
		Nazorg stortplaatsen	Voormalige stortplaatsen (geen Wm-vergunning meer)
Landschap, cultuurhistorie en aardkunde	Historische variatie en samenhang in landschappelijke (eu)regionale identiteiten	Beschermen aardkundige waarden <i>POL2006: 4.5.2</i>	Gea-objecten Gebieden bovenregionaal belang
		Bewaren archeologische waarden <i>POL2006: 4.5.3</i>	Archeologische aandachtsgebieden
		Behoud en benutten historische bouwwerken in samenhang met hoofdlijnen en dragers van het cultuurlandschap <i>POL2006: 4.5.3</i>	Historische bouw- en landschapselementen Beschermd buitenplaatsen Beschermd Stads- en dorpsgezichten Molenbiotoop
		Behoud en ontwikkeling van de kernkwaliteiten van het landschap <i>POL2006: 2.2, 2.3, 4.5.4</i>	Landschapkader Zuid-Limburg Bebouwingsarme gebieden Kernkwaliteiten Nat. Landschap Zuid Limburg Grensoverschrijdend rivierenpark Maasdal

Thema	Belang	Ambitie	Focus: Provinciaal belang
			Gebied <i>Beleidsregime</i>
Mobiliteit	Bereikbaarheid en vervoersmogelijkheden voor mensen, goederen en informatie	Bereikbaarheid op schaal Europa. Compleet (inter-) nationaal netwerk wegen, rail, water en technische infra. <i>POL2006: 2.2, 2.3, 5.5.1</i>	Internationaal verbindend netwerk: wegen Internationaal verbindend netwerk: rail Internationaal verbindend netwerk: water Te realiseren/verbeteren tracé's IVN: wegen Te realiseren/verbeteren tracé's IVN: rail Te realiseren/verbeteren tracé's IVN: water
		Regionaal verbindend wegnnet voor vlotte en veilige afwikkeling van regionaal verkeer. <i>POL2006: 5.5.2</i>	Regionaal verbindend wegnnet: wegen Regionaal verbindend wegnnet: rail Te realiseren/verbeteren tracé's: weg Te realiseren/verbeteren tracé's: rail Openbaar vervoer
		Een hoogwaardige luchthaven <i>POL2006: 5.5.3</i>	Luchthaven MAA Kleinere luchthavens
		(euregionaal) benutten alle modaliteiten voor goederenvervoer <i>POL2006: 2.3, 5.6</i>	Logistieke knooppunten/Barge Regionale Overslagcentra Railterminal
Wonen	Regionale woonmarkt	Aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Voldoende woningen van de juiste kwaliteit op de juiste plaats. Duurzaam bouwen <i>POL2006: 2.3, 6.3</i>	<i>Ruimtelijke verdeling nieuwe woningen</i> <i>(Eu)regionale woonvisies</i> Wonen-welzijn-zorg voorzieningen <i>Speciale doelgroepen</i> Stadsregio's en kernen <i>Herstructurering verouderde woningen</i>
Werken en voorzieningen	Welvaart en werkgelegenheid	Omslag naar een kennisgedreven economie <i>POL2006: 5.2</i>	<i>Kennis en innovatie</i> <i>Clusters van kracht</i>
		Voldoende ruimte en excellent vestigingsklimaat: dynamiek in het bedrijfsleven. <i>POL2006: 5.3</i> Grensoverschrijdende Technologische Topregio <i>POL 2006: 2.2, 2.3</i>	Voorraad werklocaties <i>Duurzame inrichting/beheer</i> <i>Revitaliseren</i> Greenport Venlo Belangrijke werklocaties (o.a. Chemelot, Avantis TPVenlo, St Joost) Retail en leisure gebieden

Thema	Belang	Ambitie	Focus: Provinciaal belang Gebied <i>Beleidsregime</i>
Werken en voorzieningen (vervolg)		Duurzaam ondernemen <i>POL2006: 5.3.3</i>	Maatsch. Verantwoord ondernemen Inrichtingen waarvoor de provincie het bevoegde gezag is op grond van de Wet milieubeheer
Toerisme	Attractiviteit regio voor toerist, bedrijvigheid en inwoners	Kwaliteitsimpuls voorzieningenstructuur binnen draagvlak van het gebied <i>POL2006: 5.7</i>	Speerpunten Toerisme Bestaande T/R-voorzieningen bij EHS/POG Recreatieve routestructuren
Landbouw	Voedselvoorziening, en drager platteland	Marktgestuurde, klantgerichte en omgevingsbewuste landbouw <i>POL2006: 5.8</i>	Landbouwwontwikkelingsgebied int. Vee. Verwevingsgebieden int. Veehouderij Extensiveringszones int.veehouderij Projectvestigingsgebieden glastuinbouw Concentratiegebieden glastuinbouw Solitaire glastuinbouw Melkveehouderij Duurzame productie Groen-blauwe diensten
Ontgrondingen	Duurzaam gebruik natuurlijke grondstoffen	Zuinig gebruik natuurlijke voorraden en ontgrondingen als onderdeel van projecten met meervoudige doelen <i>POL2006: 5.9</i>	Winplaatsen Winzones Reservering geologische voorraden Multifunctionele projecten met ontgroning

3.2 Uitvoering onder de nieuwe Wro

Voor de Limburgse praktijk zijn de veranderingen door de nieuwe Wro mogelijk minder ingrijpend dan voor menig andere provincie. Dat komt omdat wij sinds 2003 via het programma Heroriëntatie RO, thans Programma Ontwikkelingsplanologie geheten, samen met de gemeenten stevig hebben geanticipeerd op de Wro en een werkwijze hebben ontwikkeld die past in de nieuwe verhoudingen die de Wro met zich brengt. Centraal staan daarbij de samenwerking tussen gemeenten en provincie en gebiedsgericht en projectmatig werken.

Deze aanpak is succesvol gebleken. Gemeenten en andere partners in ontwikkeling zijn enthousiast en de aanpak heeft resultaat. De procedures zijn verkort, er wordt projectmatig gewerkt, problemen worden in een vroegtijdig stadium getraceerd en opgelost en de aanpak via gebiedsontwikkeling verloopt naar tevredenheid. De aanpak is gebaseerd op wederzijds vertrouwen: wij houden rekening met de gemeentelijke belangen en de gemeenten met de provinciale belangen en wij doen dat loyaal. Verder past deze aanpak in het systeem van de nieuwe Wro, waarbij zoveel mogelijk vooraf afspraken worden gemaakt tussen de overheden over hun doelen en de uitvoering daarvan. Tenslotte hebben de Limburgse gemeenten en de provincie via het Verdrag van Lille, getekend in januari 2007, uitgesproken deze aanpak te willen voortzetten. De vraag is dan ook: "moet er wel wat veranderen?" Het antwoord hierop is: nee en ja.

De uitvoering van de provinciale belangen loopt zoals gezegd langs drie lijnen: de zogenaamde doorwerking via bestemmingsplannen/projectbesluiten, de samenwerking in projecten en de gebiedsontwikkeling. Op de samenwerking in de projecten heeft de nieuwe Wro geen invloed. Het gaat hierbij om het ontwikkelen en toepassen van kennis en vaardigheden. Dat leren gebeurt via de Praktijkschool voor Ontwikkelingsplanologie en het toepassen via projecten en bestemmingsplannen. De Praktijkschool voor Ontwikkelingsplanologie Limburg biedt aan de hand van laagdrempelige en op maat gesneden opleidingsmodules aan medewerkers van gemeenten en provincie de gelegenheid zich samen verder te bekwamen in de toepassing van ontwikkelingsplanologie. Deze aanpak kan ongewijzigd worden voortgezet zoals afgesproken.

Bij de andere twee lijnen verandert er wel iets. Bij de doorwerking is het nodig, vanwege het wegvallen van de goedkeuring, nieuwe waarborgen te scheppen voor de provinciale belangen. Daartoe willen wij gaan werken met zogenaamde Ruimtelijke afsprakenkaders, af te sluiten met elke gemeente afzonderlijk. De gebiedsontwikkeling willen wij versterkt voortzetten, waarbij wij van de vele mogelijkheden die de Wro hiervoor biedt, gebruik willen maken.

3.2.1 Prioritaire belangen

Bij de doorwerking van provinciale belangen (inclusief de rijksbelangen) gaat het erom dat het betreffende belang op een goede wijze wordt vertaald in een bestemmingsplan. De manier waarop dat gebeurt verschilt per belang, van het scheppen van ruimte tot het regelen van een afdoende bescherming tegen ongewenste ontwikkelingen. Die vertaling in de bestemmingsplannen vindt plaats zodra het betreffende bestemmingsplan waarop het belang betrekking heeft, wordt gewijzigd. Het moment waarop de doorwerking plaatsvindt, is daarmee gekoppeld aan de aanpassing van het bestemmingsplan. Dientengevolge is bij diverse plannen die doorwerking nog niet of niet volledig doorgevoerd. Met name is dat het geval bij de oudere plannen, maar ook meer recente plannen zullen, wanneer het gaat om nog recenter provinciaal beleid, nog aan dat beleid moeten worden aangepast. Wij zijn van oordeel dat het

niet voldoende is in alle gevallen af te wachten tot een gemeente een plan aanpast, alvorens de provinciale doelen en ambities hierin worden verwerkt. Van een aantal van de provinciale belangen vinden wij dat deze meer actief en versneld in gemeentelijke plannen moeten worden opgenomen. Dat zijn de *prioritaire* provinciale belangen, die niet alleen extra aandacht krijgen voor wat betreft de snelheid waarmee zij in bestemmingsplannen moeten worden verwerkt, maar waarbij wij ook, als dat niet (voldoende) gebeurt, ons juridisch instrumentarium willen inzetten om de doorwerking te borgen. Wij dragen aan Gedeputeerde Staten op een prioritering in de provinciale belangen aan te brengen en op basis van die prioritering met de gemeenten, via de afsprakenkaders (zie hierna), afspraken te maken over de juiste verwerking ervan in de gemeentelijke bestemmingsplannen. De prioriteit wordt onder meer bepaald door de actualiteit in het ruimtelijk beleid, de doelstellingen uit het Coalitieakkoord, doelstellingen uit de grootschalige gebiedsontwikkelingen in de kernregio's, de bestaande prioritering in de Handreiking Ruimtelijke Ontwikkeling en de rijksbelangen uit de AMVB Ruimte (zie paragraaf 3.4). Het onderscheid in aanpak tussen de prioritaire en de overige provinciale belangen betreft enerzijds het tempo van de doorwerking en anderzijds de inzet van juridische instrumenten. Bij het tempo van de doorwerking gaat het om het moment waarop het belang in het bestemmingsplan wordt verwerkt. Zoals gezegd willen wij bij de prioritaire belangen een meer actieve benadering kiezen, door samen met de gemeenten een planning te maken deze belangen in de bestemmingsplannen te verwerken. Dat gebeurt via de afsprakenkaders. Daarnaast zullen wij bij deze prioritaire belangen, indien zij niet op de juiste wijze worden verwerkt in bestemmingsplannen, gebruik maken van onze juridische instrumenten om die belangen te beschermen. In eerste instantie zal dat gebeuren via de reactieve aanwijzing, maar als dat onvoldoende werkt kan ook de proactieve aanwijzing, het inpassingsplan of, onder bijzondere omstandigheden, een verordening worden gebruikt. Deze aanpak sluit aan bij het onderscheid dat nu al wordt gemaakt in de belangen die zijn opgenomen in deel 1 van de Handreiking. De overige provinciale belangen zullen wij borgen via de gebruikelijke betrokkenheid en advisering bij bestemmingsplanprocedures. Hierbij hebben de gemeenten echter een grotere vrijheid bij de invulling ervan in bestemmingsplannen, mits aan die belangen voldoende aandacht wordt besteed. De inzet van juridische instrumenten is in beginsel geen onderdeel van de aanpak.

3.2.2 Ruimtelijke afsprakenkaders

Wij willen met elke individuele gemeente afspraken maken over de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente, waarbij de provincie betrokken is.

Die afspraken zullen in elk geval gaan over:

- a* Prioritaire provinciale belangen die nog niet voldoende zijn verwerkt in gemeentelijke bestemmingsplannen;
- b* projecten waarin provincie en gemeenten samenwerken;
- c* gebiedsontwikkelingsprojecten binnen de kernregio's uit het Coalitieakkoord

Er zijn twee redenen voor deze nieuwe aanpak.

In de eerste plaats willen wij meer actief de doorwerking van prioritaire provinciale belangen in bestemmingsplannen ter hand nemen. Dat kan door actief hierover afspraken te maken en die afspraken ook te bewaken. Ook weten dan gemeente en provincie vooraf wat er van elkaar gevraagd wordt en waarop zij af te rekenen zijn.

De tweede reden is dat wij op een andere manier dan via regels in een PRV, willen zorgen voor een goede uitvoering en bescherming van de provinciale belangen. Nu de onthouding van goedkeuring als mogelijkheid om de bescherming van de provinciale belangen te borgen, is weggevallen, moet die borging op een andere manier geregeld worden. De Wro biedt wel de mogelijkheid om door middel van een ruimteverordening vooraf regels te stellen aan gemeenten, waaraan de gemeente dan is gebonden bij het maken van bestemmingsplannen. Het stellen van nieuwe regels heeft echter grote bezwaren en is naar ons oordeel ineffectief als het gaat om het behalen van resultaten (zie ook paragraaf 3.3). Niettemin is het ook voor ons van belang voldoende zekerheid te hebben dat de provinciale belangen op een goede wijze worden uitgevoerd via gemeentelijke plannen en projecten. Die zekerheid willen wij scheppen door sterker dan nu in te zetten op concrete resultaatsafspraken met de gemeenten over de uitvoering van het provinciaal beleid en het realiseren van projecten.

Met andere woorden: niet borgen via regelgeving maar via afrekenbare afspraken.

De Ruimtelijke afsprakenkaders zijn maatwerk, zij worden afgestemd op de plaatselijke situatie. Niet elk provinciaal belang kan en moet overal gelijktijdig en op dezelfde manier worden ingevuld. De eerste kaders, voor het jaar 2009, moeten eind 2008 zijn opgesteld. Het accent zal daarin komen te liggen bij het wegnemen van acute bedreigingen van provinciale belangen.

De Ruimtelijke afsprakenkaders moeten een dynamisch karakter hebben en daarom worden zij jaarlijks aangepast en opnieuw vastgelegd in een bestuursakkoord. Een goede voortgangsbewaking en monitoring is belangrijk; de kaders vervangen immers een aanpak via juridische instrumenten. Daarover zullen gemeente en provincie ook afspraken moeten maken en vastleggen.

De Ruimtelijke afsprakenkaders worden opgesteld en vastgelegd in de vorm van een bestuursakkoord tussen gemeente en provincie. Namens de provincie zullen Gedeputeerde Staten hiervoor optreden. Gedeputeerde Staten brengen jaarlijks verslag uit aan Provinciale Staten over de gemaakte afspraken en de voortgang daarvan. In dat verslag geven Gedeputeerde Staten ook een overzicht van de gegeven zienswijzen en eventuele pro- en reactieve aanwijzingen. Aldus kunnen Provinciale Staten zich een oordeel vormen over de effecten van de gekozen benadering, mede in verband met de inzet van de aan hen toekomende juridische instrumenten. Immers, als blijkt de afspraken, ook na herhaald aandringen en overleg, niet worden nagekomen, kan dat aanleiding zijn om alsnog tot de inzet van de juridische instrumenten uit de nieuwe Wro over te gaan.

3.2.3 Aanpak via Gebiedsontwikkeling

Wij willen de aanpak via gebiedsontwikkeling versterkt voortzetten. Hierbij staat samenwerking met andere partijen (publiek en privaat) voorop, waarbij prioriteit ligt bij grootschalige projecten in gebieden met een grote verwevenheid van functies.

In het Coalitieakkoord worden zes kernregio's genoemd waarbinnen in gebiedsontwikkeling zal worden geïnvesteerd. Het betreft hier de regio's Klavertje 4, Maasplassen/Midden-Limburg, A2-zone Maasbracht-Geleen, Buitenring Parkstad, Maastricht – Valkenburg en het rivierbeveiligingsproject Zandmaas II. De provincie wil daar een actieve rol spelen, met inzet van alle mogelijkheden en middelen, zoals het inpassingsplan, grondbeleid en – zonodig – aanwijzingen.

Het opstellen van een inpassingsplan is een nieuwe bevoegdheid van Provinciale Staten en een uitvoeringsinstrument. Binnen de actieve en initiërende rol die de provincie in de genoemde gebieden wil spelen, past het dat waar mogelijk en gewenst de provincie ook in de uitvoering het voortouw neemt, inclusief de toepassing van juridische uitvoeringsinstrumenten. Momenteel wordt al gewerkt aan de

voorbereiding van een inpassingsplan voor de Greenportlane en de Buitenring Parkstad. Er zullen zeker meerdere plannen of projectbesluiten gaan volgen.

Behalve van het inpassingsplan zal binnen de genoemde gebieden ook gebruik gemaakt worden van de nieuwe mogelijkheden voor het voeren van actief en passief grondbeleid. Ook dit zijn bij uitstek uitvoeringsinstrumenten, die de provincie in staat stellen doelen binnen de genoemde gebieden te realiseren. Over de manier waarop deze instrumenten worden gebruikt, wordt in de volgende paragraaf een korte beschrijving gegeven.

Gebiedsontwikkeling is overigens vooral een manier van werken: resultaatgericht, samen met overheden en private partijen en professioneel. Die manier van werken beperkt zich niet tot de genoemde zes regio's, maar wordt toegepast daar waar de omstandigheden daartoe geschikt zijn. De hierboven beschreven inzet van juridische instrumenten geldt ook in die situaties.

Overigens geldt voor de inzet van alle provinciale instrumenten dat dit te allen tijde in overleg met onze partners zal plaatsvinden.

Overige belangen en ontwikkelingen

Bij de Ruimtelijke afsprakenkaders ligt het accent op de prioritaire belangen. De overige provinciale belangen vinden hun weg wanneer de bestemmingsplannen worden gewijzigd wegens nieuwe ontwikkelingen, tijdsverloop, nieuw gemeentelijk beleid, etc. Bij die aanpassingen zijn wij nauw betrokken en langs die weg zullen wij ervoor zorgdragen dat de provinciale belangen worden doorvertaald naar het bestemmingsplan. Datzelfde geldt voor ontwikkelingen die niet zijn voorzien in het afsprakenkader en buiten de gebiedsontwikkelingsprojecten vallen. Bij deze zaken handelen wij op de wijze zoals dat de afgelopen jaren is gegaan, dus via samenwerking, projectgericht, aan de voorkant van het proces en bij de incidentele, kleine plannen en projectbesluiten via vooroverleg en zonodig zienswijzen.

3.3 Toelichting op de inzet van de juridische instrumenten

De nieuwe Wro kent diverse juridische instrumenten die de overheid ter beschikking staan om beleid te laten doorwerken of om zelf uitvoering te geven aan dat beleid. In deze paragraaf wordt aangegeven hoe die instrumenten zullen worden ingezet.

Provinciale ruimteverordening (PRV)

De Wro kent twee proactieve instrumenten: de provinciale ruimteverordening en de proactieve aanwijzing. Deze instrumenten kunnen worden gebruikt wanneer de provincie het belangrijk vindt dat er iets in gang wordt gezet, dat zonder die instrumenten niet of niet op tijd op gang zou komen. Zo willen wij die instrumenten ook gebruiken: alleen inzetten wanneer het op een andere manier niet werkt. Op de proactieve aanwijzing wordt hierna ingegaan.

Géén ruimteverordening vooraf

De PRV is een doorwerkingsinstrument. Dat wil zeggen dat het wordt gebruikt wanneer voor het realiseren van provinciale ruimtelijke doelstellingen de medewerking van de gemeenten noodzakelijk is én die medewerking langs juridische weg moet worden 'afgedwongen'. Uitgaande van onze sturingsfilosofie 'decentraal wat kan, centraal wat moet' – die ook wordt onderschreven door Rijk en gemeenten – zullen veel van de provinciale beleidsdoelen in de praktijk moeten worden gerealiseerd door de gemeenten. Dat maakt op zichzelf echter het gebruik van een PRV niet noodzakelijk. Wij hebben hierover tot nu toe goede afspraken met de gemeenten gemaakt over de medewerking van de

gemeenten aan belangrijke provinciale beleidsthema's. De ervaringen met deze aanpak via het programma Heroriëntatie zijn goed. Na 1 juli 2008 willen wij deze afspraken nog meer concretiseren en "SMART" maken en ook dan gaan wij er vanuit dat de gemaakte afspraken loyaal worden uitgevoerd. Natuurlijk zal er in incidentele situaties wel eens een verschil van mening blijven of kunnen de belangentegenstellingen niet worden opgelost, maar dat rechtvaardigt naar ons oordeel nog niet het maken van een algemene, zowel gemeenten als – indirect – burgers bindende regeling. De Wro biedt voldoende mogelijkheden om in dergelijke incidentele gevallen bij te sturen.

Ontwikkelingsplanologie is gebaseerd op samenwerking. Samenwerking kan alleen slagen als er sprake is van vertrouwen tussen de samenwerkende partners. Het opleggen van juridische verplichtingen zonder directe aanleiding, is naar ons oordeel geen teken van vertrouwen. Dat willen wij niet en daarom zullen wij niet overgaan tot het op voorhand opstellen van een PRV.

Er zijn nog andere redenen om terughoudend met de PRV om te gaan.

Zo is een PRV volgens de wet alleen maar aan de orde als de noodzaak hiervoor vanuit een goede provinciale ruimtelijke ordening aanwezig is. Dit betekent dat de provincie niet zomaar elk onderwerp of gebied in een PRV kan regelen, maar dat eerst de noodzaak hiervoor vast moet staan. Anders dan het Rijk zijn wij van oordeel dat pas van een noodzaak tot het toepassen van een PRV sprake is, nádat is gebleken dat de andere middelen, met name de Ruimtelijke afsprakenkaders, onvoldoende resultaat hebben.

Een niet onbelangrijk argument tenslotte is dat een PRV vanwege de aard (algemeen (i.c. de gemeenten) verbindende voorschriften), niet of nauwelijks ruimte biedt voor flexibiliteit en maatwerk. Dat kan alleen via speciale flexibiliteitsbepalingen (onthefingen, nadere regels) die weer tot extra procedures leiden.

Bij de totstandkoming van het Sturingsdocument (PS, december 2007) is naar voren gekomen dat de gekozen insteek in het algemeen wordt onderschreven, door zowel de gemeenten (ambtelijk en bestuurlijk) als de provinciale commissies en de andere vakafdelingen binnen de provinciale organisatie. In de commissies (PCGP, PCOL, SCFD) vroeg men zich wel af of de belangen van provincie en rijk voldoende worden gewaarborgd, wanneer deze niet worden opgenomen in een PRV. In het voorgaande is betoogd dat die waarborg wordt gegeven door het maken van goede afspraken en door intensieve samenwerking met betrokken partijen.

De vertegenwoordigers van VROM en LNV in de PCGP en de PCOL, hebben vraagtekens gezet bij de juridische houdbaarheid van een reactieve aanwijzing, wanneer niet eerst gebruik is gemaakt van proactieve instrumenten, zoals een PRV. Daarmee staan zij op één lijn met de visie die de minister van VROM heeft tentoongespreid in de uitvoeringsparagraaf van de Nota Ruimte onder de nieuwe Wro. De minister is van oordeel dat de nieuwe Wro ervan uitgaat dat doorwerking van beleid vanuit de centrale naar een decentrale overheid alleen afdwingbaar is via algemene regels in de vorm van een AmvB of een provinciale ruimteverordening. De reactieve aanwijzing is in haar ogen niet bruikbaar als doorwerkingsinstrument. Tijdens de behandeling van de Invoeringswet Wro in de eerste Kamer op 6 mei 2008 is dit standpunt genuanceerd, in die zin, dat de minister er nog steeds aan vasthoudt dat algemene regels de basis vormen voor de doorwerking van beleid, maar dat zij erkent dat niet alle belangen zich lenen voor de toepassing van algemene regels of dat die regels in sommige gevallen tot ongewenste toename van de regel- en proceduredruk zouden kunnen leiden. In die gevallen moet het ook volgens de minister mogelijk zijn de reactieve aanwijzing te gebruiken als doorwerkingsinstrument.

Wij gaan uit van een minder rigide interpretatie van de nieuwe Wro, waar het betreft de inzet van juridische instrumenten. Anders dan wel eens wordt verondersteld heeft de wetgever geen voorkeursvolgorde in de wet vastgelegd voor de toepassing van juridische drukmiddelen. Wel stelt de wetgever de eis dat bij de toepassing van een reactieve aanwijzing moet worden gemotiveerd waarom niet eerst van een ander instrument (PRV, proactieve aanwijzing) gebruik is gemaakt. In dit document hebben wij dat in voldoende mate gedaan.

Wanneer wél een PRV?

Ons uitgangspunt is dat er geen noodzaak is om op voorhand over te gaan tot het opstellen van een provinciale ruimteverordening. De nadelen zijn groter dan de voordelen en de effectiviteit is twijfelachtig. Maar dat wil niet zeggen dat er in het vervolg nooit een PRV gemaakt of een proactieve aanwijzing gegeven zal worden.

In elk geval bestaat de mogelijkheid dat via de AMvB's op grond van de uitvoeringsparagraaf Nota Ruimte (zie paragraaf 3.4) de provincies gedwongen worden het rijksbeleid via een PRV te laten doorwerken naar de gemeentelijke plannen.

Daarnaast kunnen zich in de toekomst situaties voordoen waar een PRV of aanwijzing wel op zijn plaats is, bijvoorbeeld wanneer de gemaakte afspraken niet worden nagekomen of partijen het erover eens zijn dat een PRV uit effectiviteits- of efficiencyoverwegingen een goed middel zou zijn.

Tenslotte kan het zijn dat de rechter onze aanpak via de Ruimtelijke afsprakenkaders afwijst. Wij verwachten het niet en hebben vertrouwen in onze keuzes, maar het is niet volledig uit te sluiten. Alsdan zal opnieuw bekeken moeten worden hoe de beschikbare instrumenten, waaronder de PRV, kunnen worden gebruikt.

Proactieve aanwijzing

Over dit instrument willen wij kort zijn. Ook de oude WRO kent deze aanwijzing. Tot nu toe is daarvan door de provincie slechts één keer gebruik gemaakt. Het ligt niet in de lijn der verwachtingen dat wij hiervan in de toekomst vaker gebruik zullen maken, te meer niet nu de provincie in de nieuwe Wro de bevoegdheid heeft gekregen zelf een inpassingsplan te maken. Daarmee kan op een veel snellere manier hetzelfde resultaat worden bereikt als met een proactieve aanwijzing.

Reactieve instrumenten, interventie

Er is in de wet één expliciet reactief instrument opgenomen, te weten de reactieve aanwijzing. Het betreft hier een aanwijzing als reactie op een onwelgevallig bestemmingsplan. Zoals gezegd lijkt dit instrument sterk op de huidige onthouding van goedkeuring, maar dan alleen waar het de onthouding van goedkeuring wegens strijd met provinciaal beleid betreft.

De afgelopen jaren hebben wij via de methode van 'anders toetsen' inmiddels een aanpak ontwikkeld, waarbij de onthouding van goedkeuring alleen als ultimum remedium wordt gebruikt. Dat wil zeggen als provincie en gemeente er ondanks de inzet van andere middelen, overleggen, afspraken en dergelijke, niet in slagen om tot overeenstemming te komen. Die aanpak willen wij blijven voortzetten, dus toepassen alleen in het uiterste geval en bij (dreigende) aantasting van provinciale belangen.

Het inpassingsplan

Het inpassingsplan is een zelfstandig instrument en vormt eigenlijk een soort aparte categorie binnen de instrumenten uit de nieuwe Wro. Het is primair bedoeld als middel voor het verwezenlijken van provinciale doelen. Het inpassingsplan kan een goede rol vervullen bij de uitvoering van gebiedsontwikkeling of bij de uitvoering van grote projecten, waarbij meerdere gemeenten betrokken zijn, bijvoorbeeld de Buitenring Parkstad-Limburg. Wij zijn voornemens actief gebruik te maken van dit instrument. Dat past in de nieuwe werkwijze (overheden pakken hun eigen verantwoordelijkheid op) en in de systematiek van de nieuwe Wro. Het spreekt welhaast voor zich dat ook hier primair gezocht wordt naar een goede afstemming met de betrokken gemeenten en in onderling overleg wordt besloten tot inzet van dit instrument. Echter, ook indien die overeenstemming er niet is en provinciale belangen dat noodzakelijk maken, zullen wij van de mogelijkheid inpassingsplannen te maken, gebruik maken.

Gemeenten zijn (zowel ambtelijk als bestuurlijk) van mening dat van dit instrument terughoudend gebruik moet worden gemaakt. Zij denken dan aan efficiencyvoordelen, specifieke provinciale belangen, gebiedsontwikkeling en/of wanneer meerdere gemeenten betrokken zijn, dan wel wanneer gemeenten daar zelf om vragen. Het instrument past volgens hen niet in de werkwijze zoals vastgelegd in het 'Verdrag van Lille' en in de filosofie van de nieuwe Wro. Een goede afstemming en samenwerking maakt een inpassingsplan veelal overbodig.

Wij hebben al aangegeven dat altijd eerst afstemming met de betrokken gemeente(n) wordt gezocht en pas gebruik gemaakt van het instrument nadat er overeenstemming is. Niettemin kunnen zich situaties voordoen dat er geen overeenstemming kan worden bereikt, maar dat de provinciale belangen van dien aard zijn dat een inpassingsplan toch noodzakelijk wordt bevonden. Dan zullen wij onze verantwoordelijkheid nemen, maar altijd pas als het overleg met onze partners niet het gewenste resultaat heeft gehad.

Instrumenten voor grondbeleid

De Provincie Limburg wil de in het POL 2006 gestelde doelen vooral realiseren door integrale gebiedsgerichte ontwikkeling. In deze gebieden is vaak verevening en regionaal kostenverhaal aan de orde. De mogelijkheden om dit met de instrumenten van de Wro mogelijk te maken zijn voor de provincie voorsnog beperkt. Daarom zullen wij in situaties waarbij de provincie kosten op zich neemt voor de aanleg van bovenlokale voorzieningen (zoals regionale infrastructuur met als voorbeeld de Buitenring Parkstad), in de fase voorafgaand aan de vaststelling van een bestemmingsplan en of Provinciaal Inpassingsplan, met betrokken gemeenten bestuursovereenkomsten afsluiten waarin afspraken gemaakt worden over de reëel te verhalen kosten op ruimtelijke ontwikkelingen die onderdeel zijn van de gebiedsontwikkeling. In deze bestuursovereenkomsten wordt met de betrokken gemeenten afgesproken dat zij deze ruimtelijke ontwikkelingen en de beleidsinhoudelijke relatie verankeren in hun structuurvisie en hun bevoegdheden in het kader van de Wro voor verevening en kostenverhaal zullen aanwenden. Daarnaast voert de Provincie Limburg een actief grondbeleid, om een hogere kwaliteit in een gebied te realiseren, verdere invulling aan het programma te kunnen geven, de haalbaarheid van de projecten te bevorderen, te kunnen verevenen tussen rendabele en onrendabele projecten en om tot een snellere realisatie te kunnen komen. Criteria voor het actieve grondbeleid van de provincie Limburg zijn:

- Het actief verwerven van grond is vooral afgestemd op de realisatie van de ambities vanuit het POL en het Coalitieakkoord;
- Anderen zijn niet in staat of zijn niet in staat zonder de provincie tot realisatie te komen. ;

- Het project is met name voor de provincie Limburg van belang zodat het voor de hand ligt dat de provincie Limburg het voortouw neemt bij de uitvoering.
- De provincie Limburg is in staat om het initiatief te nemen, of daar een bijdrage aan te leveren; Als in de toekomst de Provincie Limburg een Provinciaal Inpassingsplan vaststelt en niet alle te maken kosten van de gebiedsontwikkeling zijn gedekt via bestuursafspraken met gemeente en of actief grondbeleid, zullen de aanwezige verhaalsmogelijkheden van de grondexploitatiewet via het exploitatieplan worden benut.

Kanttekening

Hetgeen in dit document gezegd wordt over de inzet van het juridisch instrumentarium is gebaseerd op onze interpretatie van de wet en de wetgeschiedenis, de beschikbare literatuur, overleg met rijk, andere provincies en gemeenten en verdiepingssessies die we hebben gehouden met in- en externe deskundigen.

De juridische instrumenten die in de nieuwe Wro zijn opgenomen, zijn echter grotendeels nieuw of sterk vernieuwd. Dat betekent dat er nog geen enkele ervaring is met de werking van deze instrumenten. We weten dus niet wat de effecten en mogelijkheden zijn van de inzet van dit instrumentarium. Ook weten we nog niet hoe de rechter hierover zal gaan oordelen. Dat betekent dat er rekening mee moet worden gehouden dat een bepaalde aanpak in de praktijk niet blijkt te werken of niet mogelijk is. Dan moet een andere aanpak worden gekozen die wél werkt of is toegestaan. Die flexibiliteit willen wij op voorhand claimen.

3.4 Verhouding met het Rijk

In het voorgaande is al enkele keren ingegaan op de visie van het Rijk op de inzet van juridische instrumenten uit de nieuwe Wro. Die visie is van belang, mede omdat de door het Rijk gemaakte keuzes over de inzet van instrumenten ook onze aanpak raken. Daarnaast is de provincie betrokken bij de uitvoering van de meeste rijksbelangen. Op beide aspecten willen wij kort nader ingaan.

Het Rijk heeft een visie op de inzet van juridische instrumenten, die afwijkt van de onze. Deels gaat het dan om verschillen van inzicht op juridisch vlak, maar deze werken wel door naar de te maken keuzes. Deels betreft het ook een beleidsmatige keuze voor de inzet van regelgeving om beleidsdoelen te bereiken.

Het Kabinet heeft in juni 2008 een realisatieparagraaf aan de Nota Ruimte toegevoegd, geheten “Realisatie nationaal ruimtelijk beleid onder de nieuwe Wro”. In die realisatieparagraaf heeft het Rijk negen rijksbelangen uit de Nota Ruimte benoemd, waarvan de doorwerking via AMvB's en provinciale ruimteverordeningen geregeld moet worden. Daarnaast zijn er zeven rijksbelangen uit andere Planologische Kernbeslissingen (PKB's) geselecteerd, die eveneens in een AMvB worden opgenomen. Uit de Nota Ruimte zijn dat de volgende belangen: bundelingsbeleid, bescherming grote rivieren, kustfundament, IJsselmeergebied, regionale watersystemen, EHS, nationale landschappen, rijksbufferzones en het basisrecreatietoernet. Deze en de andere zeven onderwerpen worden gebundeld verwerkt in één AMvB-Ruimte. Die AMvB wordt in tranches opgesteld. De eerste tranche wordt in 2010 verwacht en daarin worden in elk geval de belangen uit de Nota Ruimte – met uitzondering van het IJsselmeergebied – opgenomen.

De meeste onderwerpen zullen worden geregeld via zogenaamde ‘getrapte AMvB's’, waarin de provincies de opdracht krijgen om het betreffende belang via een PRV te laten doorwerken naar het

gemeentelijk niveau. Langs deze weg zullen wij – evenals de andere provincies die de PRV niet op voorhand willen inzetten – dus gedwongen kunnen worden toch een PRV op te stellen.

De komende jaren willen wij benutten om aan te tonen dat de aanpak die de provincie Limburg heeft gekozen, ook zonder AMvB-Ruimte of PRV werkt. Wij willen met het Rijk afspreken dat het Rijk bij de toedeling van de verplichting om verordeningen in te zetten, rekening houdt met de resultaten die wij in de tussentijd hebben behaald en alsnog (deels) afziet van het opleggen van de verplichting zo'n PRV te maken.

Niet alle rijksbelangen uit de Nota Ruimte zullen via een AMvB gestuurd gaan worden. De meeste rijksbelangen worden via een mix van instrumenten gerealiseerd, zoals (bestuurlijke) afspraken, financiële instrumenten, communicatie, e.d.. Alleen voor de negen genoemde belangen is het volgens het Rijk nodig dat daarnaast ook gebruik gemaakt wordt van de inzet van een AMvB.

In de afgelopen jaren zijn met het Rijk diverse afspraken gemaakt over de uitvoering van de Nota Ruimte door de provincies. Het gaat dan om afspraken als 'Mooi Nederland' (decentralisatie van taken op het gebied van natuur, water, landinrichting etc.), maar ook om het vertalen van rijksbelangen naar provinciaal beleid (EHS, bundeling), de inzet van financiële middelen (ILG, ISV) en het toezien op de juiste doorwerking in bestemmingsplannen. De reeds gemaakte afspraken over deze instrumenten worden niet gewijzigd, behoudens de rechtstreekse doorwerking naar bestemmingsplannen. Dat zal voortaan door het Rijk zelf gedaan (moeten) worden.

Wij gaan in overleg met het Rijk teneinde ook met het Rijk Ruimtelijke Afsprakenkaders af te spreken. Met eenzelfde doel en vergelijkbare inhoud als de gemeentelijke kaders. Daarin kan dan tevens gesproken worden over de voorgenomen inzet van juridische instrumenten en het uitvoeren en toezien op de rijksbelangen. Wij zullen hierover met het Rijk in overleg treden.

4. In de praktijk

Toepassing van de vernieuwde aanpak heeft ook gevolgen voor de dagelijkse praktijk. De afgelopen jaren is het accent gelegd op de samenwerking in projecten en zijn de eerste gebiedsontwikkelingen in gang gezet. Dat gaat door, waarbij gebiedsontwikkeling een extra impuls zal krijgen. Nieuw is dat er gewerkt gaat worden met Ruimtelijke afsprakenkaders en dat de betrokkenheid bij individuele bestemmingsplannen verder zal afnemen. Over de praktische betekenis van beide zaken hieronder een nadere toelichting.

4.1 Ruimtelijke afsprakenkaders

Zoals gezegd willen wij met elke individuele gemeente afspraken maken over de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente, waarbij de provincie betrokken is. Die afspraken worden vastgelegd in zogenaamde Ruimtelijke afsprakenkaders, die de status van bestuursakkoord krijgen. Dat wil zeggen afspraken op bestuurlijk niveau, waaraan gemeente en provincie zich bestuurlijk gebonden weten. Zij worden voorbereid door de rayonplanologen en uiteindelijk ondertekend door (een lid van) Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten.

De volgende zaken komen daarbij in elk geval aan de orde:

- a Prioritaire provinciale belangen die nog niet voldoende zijn verwerkt in gemeentelijke bestemmingsplannen;
- b projecten waarin provincie en gemeenten samenwerken;
- c gebiedsontwikkelingsprojecten binnen de kernregio's uit het Coalitieakkoord

Ten behoeve van de onder a. genoemde belangen voeren wij jaarlijks een inventarisatie uit, waarbij wij onderzoeken hoe deze belangen op dat moment in de gemeentelijke bestemmingsplannen zijn verwerkt. Wij verwachten dat dat merendeels goed zal zijn gebeurd, zeker bij de meer recente bestemmingsplannen. Deze inventarisatie gebeurt door de rayonplanologen in samenwerking met de gemeenten. De hieruit voortvloeiende verbeterpunten worden in het Afsprakenkader verwerkt. Daarbij wordt maatwerk geleverd naar zowel de inhoud als de planning. Niet alles kan immers in één keer en inhoudelijk zullen provinciale belangen in verschillende situaties verschillend moeten worden verwerkt. Wel geldt dat zaken die een acute bedreiging van één of meer van de provinciale belangen inhouden, het eerste worden opgepakt. Wij willen met de gemeenten afspreken dat zij hiervoor adequate beschermende maatregelen treffen in de vorm van voorbereidingsbesluiten, gevolgd door aanpassing van het bestemmingsplan.

De selectie van de projecten onder b. waarin gemeente en provincie samenwerken, zal blijven gebeuren volgens de methode van de Praktijkschool voor Ontwikkelingsplanologie.

Onderdeel c. betreft activiteiten die voortvloeien uit afspraken die in het kaders van de gebiedsprogramma's met de betreffende gemeente zijn gemaakt. Het gaat dan om afspraken over de uitvoering van projecten, het opstellen van een inpassingsplan of gemeentelijke bestemmingsplannen en projectbesluiten en andere voor de ruimtelijk praktijk relevante afspraken. Deze worden ook opgenomen in de Ruimtelijke afsprakenkaders.

Deze afspraken uit de onderdelen a, b. en c. tezamen worden verwerkt tot een jaarprogramma. Bij de programmering van de concrete acties en projecten zal, naast de doelstellingen uit POL 2006, ook

rekening gehouden worden met actuele ontwikkelingen, het coalitieakkoord, de programmabegroting en de voorjaarsnota's. Zo'n programma is dus geen éénmalige aangelegenheid, maar zal zeer regelmatig worden besproken en zonodig bijgesteld.

Om het opstellen van de kaders te vergemakkelijken zal een standaardopzet worden gemaakt. Die opzet bevat in elk geval de volgende drie elementen:

- gezamenlijke intentieverklaring
- programma van activiteiten
- wijze van monitoring

De eerste programma's moeten voor eind 2008 zijn opgesteld. Het gaat dan om de programma's voor 2009. Gelet op de korte doorlooptijd zal het niet mogelijk zijn die programma's al volledig te doen zijn. Wel zal onderdeel a. in elk geval moeten zijn ingevuld. Met de onderhandelingen over de kaders in de daarop volgende jaren zal voortaan direct na de zomer begonnen moeten worden.

4.2 Bestemmingsplannen

De betrokkenheid van de provincie bij gemeentelijke bestemmingsplannen zal ook veranderen. Ogenscheinlijk valt het wel mee, immers de planprocedure blijft gelijk, het vooroverleg blijft bestaan en ook het vastgestelde plan wordt nog steeds aan de provincie voorgelegd. Alleen nieuw is dat nu ook het ontwerpplan aan de provincie voor zienswijze moet worden voorgelegd. Processueel lijkt er dus weinig te veranderen. Toch verandert er wel degelijk het één en ander.

Minder plannen

In de eerste plaats zullen wij bij minder plannen dan nu betrokken zijn, namelijk alleen wanneer bij een plan een provinciaal belang aan de orde is. De Provinciale belangenstaat dient ervoor om vast te stellen of er een provinciaal belang bij een bestemmingsplan of projectbesluit is betrokken.

Maar niet in alle gevallen waarbij een provinciaal belang aan de orde is, hoeft de provincie bij het vooroverleg betrokken te worden. In elk geval achten wij het niet nodig dat overleg plaatsvindt in die gevallen waarbij dat nu op grond van het oude artikel 19, lid 2, WRO, ook niet plaatsvindt. De nieuwe Wro biedt in artikel 3.1.1, tweede lid, de mogelijkheid om gevallen aan te wijzen waarin het overleg met de provincie niet nodig is. Dat noemen wij de 'uitzonderingenlijst'. Het opstellen van die lijst is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. De eerste uitzonderingenlijst is inmiddels vastgesteld op basis van de oude artikel 19, lid 2-lijst. Wij gaan er vanuit dat die lijst verder zal worden uitgebreid, mede ook op basis van de ervaringen met de uitvoering van de Ruimtelijke afsprakenkaders.

Er is nog een selectie toegepast op de lijst van Provinciale Belangen en dat betreft de invloed van sectorale wetgeving. Daartoe hebben wij onderscheid gemaakt tussen provinciale ruimtelijke belangen enerzijds en provinciale sectorale belangen met een ruimtelijke implicatie anderzijds. Bezien is of die sectorale belangen via eigen instrumenten en wettelijke regelingen voldoende zijn afgedekt. Als dat het geval is, dan zijn zij niet op de Belangenstaat opgenomen.

Minder belangen

Het aantal plannen waarbij wij betrokken zijn wordt minder, maar nog belangrijker zal zijn dat vooral het aantal zaken waarover de provincie zich nog uitspreekt zal verminderen. De provincie zal alleen nog adviseren en inspreken over het provinciale belang dat in het plan aan de orde is en niet, zoals onder de

huidige WRO, over het gehele bestemmingsplan, inclusief de recht- en wetmatigheidsaspecten. Ook procedurele gebreken zullen dus niet meer tot een reactie onzerzijds kunnen leiden, behalve wanneer deze gebreken gevolgen hebben voor de positie van de provincie in het planproces. De gemeenten zijn nu zelf verantwoordelijk voor de procedure en de inhoud van de bestemmingsplannen.

Positie PCGP

In de tweede plaats zal er in beginsel alleen via een afdelingsadvies over het betreffende belang geadviseerd worden. Onder de nieuwe Wro wordt de Provinciale Planologische Commissie (bij ons: de PCGP) niet meer gehoord bij de beoordeling van bestemmingsplannen. Een dergelijk breed samengestelde commissie was in het verleden nodig omdat de provincie oordeelde over alle aspecten van het gemeentelijke bestemmingsplan. Onder de Wro is dat dus niet meer het geval en wordt alleen over de provinciale belangen geadviseerd. De vraag is daarom gesteld of het zinvol zou zijn de PCGP als adviescommissie te handhaven. Daarover is met de commissie en de gemeenten meermaals gesproken. Voorlopig komen wij tot de volgende conclusie:

Op grond van het overgangsrecht houdt de PCGP een wettelijk verplichte adviestaak over vastgestelde bestemmingsplannen waarvan het ontwerp vóór 1 juli 2008 ter visie is gelegd. Dit houdt in dat de commissie in elk geval tot ongeveer juli 2009 blijft bestaan. De overgangsperiode wordt benut als een proefperiode om tot een onderbouwd standpunt te komen over de vraag of het al dan niet zinvol is om de PCGP in de toekomst te continueren als gremium voor vooroverleg over ruimtelijke plannen. Aan de gemeenten blijft dan ook tijdens de proefperiode de mogelijkheid geboden om grotere plannen waarin een afweging moet plaatsvinden van belangen waar meerdere instanties bij betrokken zijn, aan de PCGP voor te leggen.

Op basis van de ervaringen uit de proefperiode zal omstreeks maart 2009 over de instandhouding van de commissie een beslissing door PS genomen worden.

Zienswijzen

Nieuw in de Wro is dat in het geval een provinciaal belang betrokken is bij een bestemmingsplan, het ontwerp van dat plan voor zienswijze aan de provincie moet worden aangeboden. Evenals ieder ander heeft de provincie dan zes weken de tijd om eventueel een zienswijze in te dienen. Dat is kort, maar omdat de zienswijze alleen gaat over de provinciale belangen en deze vooraf al uitvoerig zijn besproken, zal in de praktijk de zienswijze snel gegeven kunnen worden. Alleen indien er sprake is van een conflict en de zienswijze mogelijk dient als basis voor een eventuele reactieve aanwijzing, kan de termijn krap worden. Niettemin verwachten wij hieromtrent geen problemen.

5. Aanpassingen POL2006.

De vaststelling van de POL-aanvulling “Uitvoering provinciaal ruimtelijk beleid onder de Wro” betekent meteen dat enkele passages in POL2006 worden aangepast.

Dit wordt tevens aangegrepen om de programmatische uitvoering van het Coalitieakkoord te positioneren en de tekst over het in POL2006 aangekondigde Uitvoeringsprogramma Provinciale Hoofdstructuur te laten vervallen.

Al met al worden tekstdelen aangepast op pagina's:

3.1-2, 3.2-6, 3.5-1, 7.1-3/4, 7.2-2 t/m 6, en 7.3-2.

In het voorjaar van 2009 worden in de (als gevolg van in de loop van 2008 door PS vastgestelde POL-aanvullingen) geactualiseerde tekstbladen en kaarten van POL2006 opnieuw gedrukt en beschikbaar gesteld aan de bezitters van het losbladige POL2006.

Op www.limburg.nl/pol wordt zo snel mogelijk na de publicatie van een vastgestelde POL-aanvulling de meest actuele tekst en kaarten voor POL2006 aangeboden onder de titel “POL-actueel”.

Aanpassing pagina 3.1-2 (vet gemarkeerd):

Onze visie op de ontwikkelingsrichting en –kansen voor deelgebieden binnen onze provincie kent een nauwe wisselwerking met (structuur)visies vanuit de regio's zelf. We laten ons inspireren door en spelen in op actuele regionale visies. Omgekeerd vinden we het belangrijk dat bij de opstelling en realisatie van regionale structuurvisies wordt uitgegaan van POL2006.

In POL2006 zijn in de diverse hoofdstukken, geordend naar thema's als ruimtelijke kwaliteit (hfst. 3), natuurlijke waarden (hfst. 4), economie en mobiliteit (hfst. 5) en leefomgeving (hfst. 6), de provinciale belangen aangegeven. Daarbij is binnen de diverse beleidsthema's steeds geformuleerd welke ambities worden nagestreefd, binnen welke context we verantwoordelijkheid willen nemen en op hoofdlijnen hoe we daar mee aan de gang willen gaan (zie ook : POL-aanvulling Uitvoering provinciaal ruimtelijk beleid onder de Wro, 2008).

De doorwerking van onderdelen van de Provinciale hoofdstructuur (**zie 3.5**) heeft daarbij onze bijzondere aandacht.

Aanpassing pagina 3.2-6 (vet gemarkeerd):

Onze rol

De Provincie heeft wettelijke taken en verantwoordelijkheden bij de bestemming, inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Het gaat met name om taken op het gebied van natuur, water, milieu, maar ook om aspecten als openbaar vervoer, regionale wegen, sociaal-culturele voorzieningen, jeugdzorg en ruimtelijke ordening.

Aan die verantwoordelijkheid wordt mede invulling gegeven door een actieve regierol bij inrichting en beheer van het landelijk gebied, meestal gekoppeld aan een gebiedsgerichte benadering. Uitgaande van samen met de regio opgestelde doelplannen (b.v. Plan van Aanpak Vitaal Platteland en Reconstructieplan) wordt de uitvoering zoveel mogelijk neergelegd bij de regionale partners (gemeenten, waterschappen en andere actoren). Gebiedsdekkend voor het landelijk gebied zijn er gebiedscommissies

ingesteld die zich richten op het initiëren van projecten en het programmeren van de uitvoering (Platteland in uitvoering).

Onze **regulerende** taak bij het beoordelen van ruimtelijke bestemmingen verschuift steeds meer naar een selectieve, ontwikkelingsgerichte rol bij initiatieven van bovenregionaal belang **en de borging van provinciale ruimtelijke belangen**. Daarbij zetten we ook nieuwe ontwikkelingsgerichte instrumenten in zoals **provinciaal inpassingsplan**, grondbeleid, **instrumenten** zoals VORM en BOM+ (**zie POL-aanvulling Uitvoering provinciaal ruimtelijk beleid onder de Wro, 2008**).

Onze rol varieert naar gelang het perspectief: van nadrukkelijk toezicht en harde kaders in combinatie met een regierol voor ontwikkeling, inrichting en beheer binnen de perspectieven P1 (EHS) en P2 (POG) tot een stimulerende en mee-ontwikkende rol bij perspectief 5.

De vitaliteit en leefbaarheid in het landelijk gebied willen we bevorderen door gebundelde inzet van kennis, instrumenten en financiële middelen.

In een beperkt aantal gevallen zullen wij het initiatief nemen bij complexe en geïntegreerde gebiedsontwikkeling. Deze hangt veelal samen met onderdelen van de Provinciale hoofdstructuur, zoals Greenport Venlo.

Aanpassing pagina 3.5-1 (vet gemarkeerd):.

PROVINCIALE HOOFDSTRUCTUUR

Bij veel ontwikkelingen en initiatieven in onze provincie zijn wij op een of andere manier betrokken. Op een aantal projecten en structuren met een fysieke dimensie willen wij extra inzetten om de gewenste ontwikkeling krachtig te ondersteunen. Hiermee geven we inhoud aan een selectieve, ontwikkelingsgerichte rol. De keuze voor deze projecten heeft te maken met het (bovenregionaal) belang ervan voor de ontwikkeling van onze provincie of met de complexiteit ervan. Samen vormen deze projecten en structuren de Provinciale hoofdstructuur. De onderdelen die behoren tot de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (Nota Ruimte) zijn apart gemarkeerd.

Achter ieder element van de Provinciale Hoofdstructuur zijn 1 of meerdere ambities aangegeven waar de provincie extra aandacht aan gaat geven. Achter iedere ambitie wordt het nummer van de paragraaf in POL2006 vermeldt, waarin vervolgens wordt aangegeven hoe deze ambitie normaal gesproken wordt opgepakt. Via aparte documenten zoals recentelijk de versnellingsagenda wordt geprobeerd afspraken te maken om knelpunten op te pakken of versnellingen van beoogde veranderingen te kunnen realiseren.

In samenwerking met regionale partners wordt gewerkt aan een programmatische aanpak voor en het realiseren van een selectie van strategische projecten.

Nieuwe strategische allianties, voorjaarsnota en programmabegrotingen en coalitieakkoorden vormen belangrijke legitimaties voor het actualiseren van de **diverse afsprakenkaders en gebiedsontwikkelingsprogramma's**.

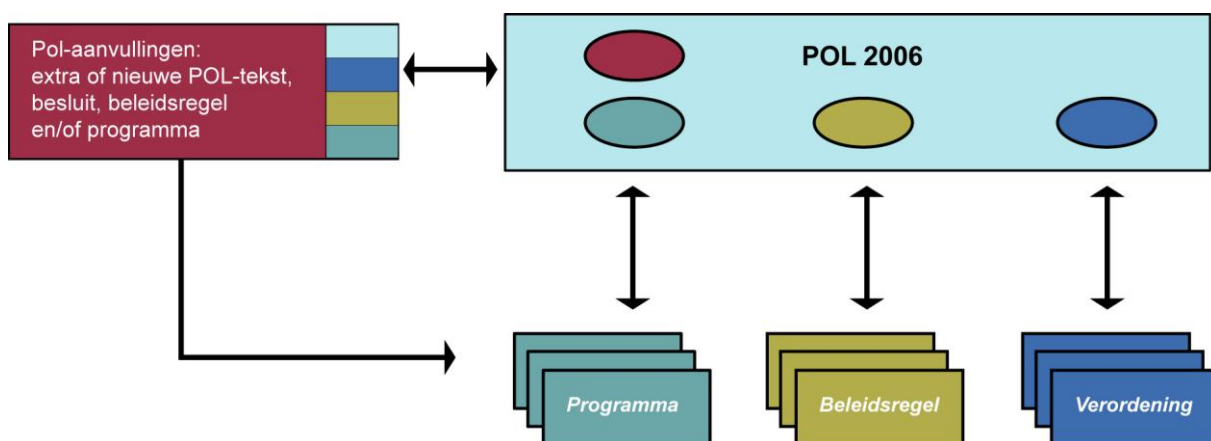
De Provinciale hoofdstructuur op zichzelf is robuust en heeft stabiel karakter. De concretisering in de vorm van projecten en de verdeling van aandacht en middelen heeft een meer dynamisch karakter. Nieuwe impulsen uit coalitieakkoord en voorjaarsnota kunnen leiden tot aanpassing. Jaarlijks zal een overzicht worden gemaakt van de voortgang en wijze van de **programmering**.

Aanpassing pagina's 7.1-3/4 (vet gemarkeerd):.

Nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen

De Wro is vanaf 1 juli 2008 van kracht. Het streekplan is als planfiguur vervallen en vervangen door de structuurvisie. Op deze ontwikkeling is met POL2006 reeds geanticipeerd. POL2006 en ook de op 1 juli 2008 vigerende streekplannen zijn gelijkgeschakeld met een structuurvisie volgens de Wro (Zie: POLaanvulling Uitvoering provinciaal ruimtelijk beleid onder de Wro, 2008).

POL2006 staat niet op zichzelf maar vormt samen met andere provinciale documenten een flexibel geheel. Het onderstaande figuur 7.1 verbeeldt de samenhang tussen de diverse typen van documenten.

In de filosofie van **de Wro** wordt een strakke scheiding voorgestaan tussen enerzijds de (vooral zelfbindende) Structuurvisie en anderzijds de uitvoering en doorwerking (programmering, korte termijn activiteiten, gedetailleerde beleidsregels of direct bindende besluiten). Maar doorwerking en uitvoering komen niet los te staan van de structuurvisie: de Structuurvisie moet de kapstokken bevatten waaruit logisch voortvloeit dat de provincie komt met een verordening, een interventie of een programma.

Hét motief voor de bedoelde scheiding is het bereiken van goede randvoorwaarden voor een aansturing op hoofdlijnen en binnen die hoofdlijnen het bereiken van (enige) flexibiliteit in de concrete uitvoeringssituatie. In de Structuurvisie kunnen ambities worden aangegeven die niet direct tot allerlei procedures aanleiding hoeven te geven. POL2006 sluit aan op deze benadering.

Naast de **planfiguur van de** Structuurvisie komt **de Wro** ook met nieuwe beleidsinstrumenten voor de provincie zoals het bestemmingsplan, de verordening, de aanwijzing. Voor de **ontwikkeling of bescherming** van provinciaal belangen kan de provincie besluiten hiervoor zowel het bestemmingsplan (**provinciaal inpassingsplan**) alsook (**bij gewenste ontwikkelingen van provinciaal belang**) de realisatie van het project zelf ter hand te nemen. Meestal zal dat aan de lokale overheden worden overgelaten. De verordening biedt de mogelijkheid om algemene (maar ook specifiek gebiedsgerichte) regels op te stellen. Uit oogpunt van deregulering zal hier zo terughoudend mogelijk mee worden omgegaan. Indien ontwikkelingen **of de bescherming van een** provinciaal belang niet worden opgepakt

of door andere initiatieven onmogelijk dreigen te worden gemaakt kan de provincie via een **(reactieve)** aanwijzing ervoor zorgen dat het **provinciale belang** wordt **geborgd** (Zie: **POLaanvulling Uitvoering provinciaal ruimtelijk beleid onder de Wro, 2008**).

In POL2006 zijn in de diverse hoofdstukken, geordend naar thema's als ruimtelijke kwaliteit (hfst 3), natuurlijke waarden (hfst 4), economie en mobiliteit (hfst 5) en leefomgeving (hfst 6), de provinciale belangen aangegeven. Daarbij is binnen de diverse beleidsthema's steeds geformuleerd welke ambities worden nagestreefd, binnen welke context we verantwoordelijkheid willen nemen en op hoofdlijnen hoe we daar mee aan de gang willen gaan.

Aanpassing pagina's 7.2-2/3/4/5/6 (vet gemarkeerd):.

Heldere status

Het POL-stelsel onderscheidt de volgende typen van documenten:

- a. POL2006
- b. POL-aanvullingen
- c. Beleidsnota's, beleidsregels en Programma's

Daarnaast zijn de volgende instrumenten van belang voor de doorwerking van beleid:

- d. Verordeningen, **Aanwijzingen en Provinciaal inpassingsplan**

Document	Vaststellen door	Omschrijving
POL2006	PS	Plan op hoofdlijnen. Het bevat de hoofdlijnen van beleid, en vormt de kapstok voor andere provinciale documenten. POL2006 is Structuurvisie , Waterhuishoudingplan, Milieubeleidsplan, en bevat de hoofdlijnen van Provinciaal Verkeer en vervoerplan en van beleid op gebied van Economie, Welzijn& Cultuur

Document	Vaststellen door	Omschrijving
POL-aanvullingen	PS	Hierin worden de hoofdlijnen uit POL2006 voor wat betreft veelomvattende of complexe onderwerpen nader omschreven en uitgewerkt. Afhankelijk van de aard van de POL-aanvulling kan de status variëren van structuurvisie , waterplan, verkeer en vervoerplan of een combinatie gelijk aan die van het POL2006 zelf. Is meestal toegespitst op een specifiek beleidsveld, project of gebied. Anders dan POL2006 is vaak sprake van een combinatie met onderdelen die als programma, beleidsregel of de grondslag voor een projectbesluit kunnen worden opgevat. In bepaalde gevallen kan het voorkomen dat het noodzakelijk is om (gedeeltelijk) af te wijken van de in POL2006 neergelegde hoofdlijnen. In dat geval gaat het (ook) om een POL-herziening (op onderdelen).
Beleidsnota's Beleidsregels Programma's	GS	In deze documenten worden visie, doelstellingen en aanpak van een bepaald onderwerp uit POL2006 nader uitgewerkt. Afhankelijk van het hoofdkenmerk gaat het om een beleidsnota (doelen en randvoorwaarden) of programma (doelen, middelen en organisatie van de uitvoering). Een beleidsregel bevat interne regels omtrent de uitoefening van bepaalde bevoegdheden. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om regels over de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van bepaalde bevoegdheden. PS zijn ook bevoegd om beleidsregels vast te stellen
Verordening Aanwijzing Provinciaal Inpassingsplan	PS	Het gaat om besluiten met een externe werking, dat wil zeggen dat deze niet alleen de Provincie zelf binden maar ook externen zoals gemeenten en/of burgers. In sommige gevallen kunnen PS de bevoegdheid binnen zekere grenzen delegeren aan GS.

Uit de omschrijvingen wordt duidelijk dat POL-aanvullingen een gemengd karakter hebben en extra of vervangende teksten bevatten, die thuishoren in POL2006 als Plan op hoofdlijnen. Voor alle vigerende POL-aanvullingen gaat dit hybride karakter op. Voor de toekomstige situatie wordt steeds meer gestreefd naar het helder neerzetten van beleidsregels t.o.v. programma's en verordeningen.

De provinciale documenten zijn met uitzondering van verordeningen, **aanwijzingen, Provinciale inpassingsplannen en de nog vigerende** concrete beleidsbeslissingen vooral zelfbindend voor de provincie zelf. Wel vormen zij de basis voor het toepassen van haar wettelijke bevoegdheden, zoals het

verlenen van vergunningen, subsidies en het geven van een aanwijzing. Dit zijn besluiten die wel directe binding richting derden hebben.

Provinciale Staten geven de kaders aan

Via met name coalitieakkoorden, de jaarlijkse voorjaarsnota en programmabegroting geven Provinciale Staten de aanzetten tot het voorbereiden van POL-aanvullingen en andere beleidsdocumenten, of worden de kaders gesteld voor het aanpakken of mogelijk maken van projecten. Provinciale Staten geven daarmee richting en sturing aan de ontwikkeling van het POL-stelsel.

In het schema is aangegeven dat Provinciale Staten de POL-aanvullingen, verordeningen **en Provinciale inpassingsplannen** vaststellen. Bij alle POL-aanvullingen (en integrale herzieningen van POL2006) worden de Statencommissies door middel van ondermeer sonderingnota's betrokken bij de voorbereiding. Gedeputeerde Staten zorgen voor de opstelling van een ontwerp-plan en de verwerking van de daaropvolgende inspraak, waarna Provinciale Staten tot besluitvorming overgaan. Beleidsnota's, Beleidsregels en programma's worden overwegend door Gedeputeerde Staten vastgesteld, indien deze blijven binnen de kaders zoals die door PS zijn vastgesteld in POL2006, POL-aanvullingen en (meerjaren)begrotingen. In het voortraject en over het ontwerp zelf wordt de relevante Statencommissie geraadpleegd. Indien wenselijk kan deze agenderen dat een bepaalde nota of beleidsregel door PS wordt vastgesteld of dat wordt overgegaan tot een aanpassing van POL2006. In dat geval zal voor die aanpassing de daarvoor noodzakelijk procedure worden doorlopen.

Behoud van samenhang en overzicht in het POL-stelsel

In de loop der tijd is er een grote aantal provinciale documenten tot stand gekomen. Ook is er een grote diversiteit aan (deels wettelijk voorgeschreven) benamingen gangbaar.

In de komende tijd wordt verder gewerkt aan het goed ordenen van al deze documenten. Hierbij kan aangesloten worden bij de activiteiten die in het kader van deregulering gaande zijn.

Inzet is om het aantal documenten zoveel mogelijk te beperken: enerzijds door echt selectief te zijn in het opstellen of handhaven van documenten, anderzijds door zaken waar mogelijk te combineren, zoals regelgeving voor alle milieubeschermingsgebieden in de Provinciale Milieuverordening.

Op de provinciale website www.limburg.nl/pol worden steeds alle actuele documenten samenhangend aangeboden.

Alle (ver)nieuw(d)e provinciale documenten geven steeds op heldere wijze aan waar deze betrekking op hebben en hoe deze zich verhouden ten opzichte van de andere documenten binnen het POL-stelsel.

Tevens wordt dan aangegeven waar andere relevant provinciale beleid te vinden is.

Concrete Beleidsbeslissingen in het POL-stelsel

POL2006 bevat geen nieuwe juridisch direct bindende besluiten.

De concrete beleidsbeslissingen die thans van kracht zijn worden in het POL2006 zonder heroverweging overgenomen. Voor de onderbouwing en exacte formulering wordt verwezen naar de documenten waarin deze concrete beleidsbeslissingen zijn vastgelegd.

Het gaat daarbij om de navolgende concrete beleidsbeslissingen:

- winplaats voor grondstoffen Tegelen-Belfeld (vastgelegd in POL,2001, paragraaf 6.7.4);
- tracé wegdelen N293 (vastgelegd in POL-aanvulling N293 Oosttangent Roermond, 2003)
- tracé wegdeel N280-oost (vastgelegd in POL-aanvulling N280-oost, 2003)

- bedrijventerrein St. Joost (vastgelegd in de POL-aanvulling St. Joost, 2003 voorzover in 2004 door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in stand gelaten);
- te vergraven gronden Grensmaasgebied (POL Grensmaas, 2005, paragraaf 4.4);
- de kades in POL Zandmaas, 2002 en bijbehorende herziening op onderdelen, 2004.
- winplaats 't Rooth (POL-aanvulling **Uitbreiding Groeve** 't Rooth, 2006)

Afwijking van concrete beleidsbeslissingen is niet mogelijk zonder besluitvorming door Provinciale Staten.

Het gewicht van de overige beleidsuitspraken en de afwijkingsbevoegdheid van Gedeputeerde Staten blijken uit het plan zelf. Afhankelijk van het gewicht kunnen Gedeputeerde Staten bij voorgenomen afwijkingen advies inwinnen van de PCOL en/of de vaste commissie uit de Staten. Vanuit diezelfde gedachte werken Gedeputeerde Staten het POL2006 uit binnen de daarbij aangegeven kaders.

Bekendmaking van de besluiten gebeurt op de wettelijk voorgeschreven wijze. Daarnaast zal het vastgestelde POL2006 als een losbladig systeem worden uitgegeven. Als er wijzigingen zijn opgetreden worden éénmaal per kalenderjaar voor de betreffende onderdelen geactualiseerde pagina's of kaarten toegezonden naar de overheden en abonneementhouders. Daarnaast wordt op de website zo snel mogelijk na de vaststelling van een wijziging dit doorgevoerd in de digitale versie van POL-actueel.

Ontwikkeling POL-stelsel na 2006.

Sinds de vaststelling van POL2006 zijn de volgende POL-aanvullingen door Provinciale Staten vastgesteld:

- **Provinciaal verkeer en Vervoersplan (april 2007)**
- **Robuuste verbinding Schinveld-Mook (september 2007)**
- **Contour Maarland (december 2007)**
- **Uitvoering provinciaal ruimtelijk beleid onder de Wro.**

Aanpassing pagina 7.3-2 (vet gemarkeerd):

Uitvoering van de ambities van POL2006

POL2006 is een Plan op hoofdlijnen en verwijst voor de concrete invulling en programmering naar andere documenten in het POL-stelsel. Zo vormt het Reconstructieplan het kader voor de programmering en realisatie van doelen op het gebied van ondermeer landbouw, water, milieu, natuur en landschap voor het landelijk gebied van Noord en Midden Limburg. In het kader van de meerjarenplannen voor het Investeringsfonds landelijk Gebied wordt de beschikbaarheid en inzet van financiële en personele middelen vanuit RIJK (EU), Provincie en Regionale partners vastgelegd (Prestatiecontracten). Anno 2006 worden er afspraken gemaakt voor de periode 2007-2013.

Zo zijn er nog een heel scala aan figuren waarmee feitelijk concrete afspraken worden gemaakt gericht op het realiseren van (ondermeer) de provinciale ambities, zoals diverse Europese subsidiefondsen die voor de periode 2007-2013 opnieuw worden ingeregeld, maar ook afspraken in het kader van het Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing.

Via coalitieakkoorden en jaarlijkse Programmabegrotingen wordt de inzetbaarheid van provinciale middelen geregeld en daarmee ook de snelheid en prioritering voor de realisatie van de ambities.

Om die reden is nu in het POL2006 geen financiële paragraaf opgenomen.

Dat zal echter wel steeds aan de orde zijn bij de POL-aanvullingen of POL-uitwerkingen, waarin concrete projecten of programma's worden vastgelegd.

In samenwerking met regionale partners wordt gewerkt aan een programmatische aanpak van en het realiseren van een selectie van strategische projecten.

Nieuwe strategische allianties, voorjaarsnota en programmabegrotingen en coalitieakkoorden vormen belangrijke legitimaties voor het actualiseren van de **diverse afsprakenkaders en gebiedsontwikkelingsprogramma's**.